Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 22 июнь 1973 йил, жума • № 145 (15.619). • Баҳоси 2 тийин.

ДЕМОКРАТИЯМИЗ ТАНТАНАСИ

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ, ОБЛАСТЬ, РАЙОН, ШАҲАР, ПОСЁЛКА, ҚИШЛОҚ ВА ОВУЛ СОВЕТЛАРИГА САЙЛОВ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ

АХБОРОТИ

1973 йил 17 июнда Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси меҳнаткашлар депутатлари область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советларига сайлов ўтказилди.

Сайлов сайловчиларнинг активлиги ғоят ўсган вазиятда ўтди ва республика меҳнаткашларининг маънавий-сиёсий бирлигини ва уларнинг Коммунистик партия ҳамда Совет ҳукумати теварагига жипслашганлигини ёрқин намойиш қилди.

Сайлов натижалари тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми олган маълумотларга қараганда, меҳнаткашлар депутатлари 10 область, 122 район, 61 шаҳар Советига, Тошкент шаҳридаги 9 район советига, 85 посёлка, 924 қишлоқ ва овул Советларига депутатлар сайланган.

Область Советлари сайловида 4.730.407 киши ёки барча сайловчиларнинг 99,99 проценти

Район советлари сайловида 3.698.743 киши ёки барча сайловчиларнинг 99,99 проценти

Шаҳар Советлари сайловида 2.377.044 киши ёки барча сайловчиларнинг 99,98 проценти

Тошкент шаҳридаги район Советлари сайловида 859.032 киши ёки барча сайловчиларнинг 99,97 проценти.

Посёлка Советлари сайловида 301.426 киши ёки барча сайловчиларнинг 99,99 проценти

Қишлоқ ва овул Советлари сайловида 3.340.706 киши ёки барча сайловчиларнинг 99,99 проценти қатнашди.

Коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун овоз берганлар сони:

Область Советлари сайловида 4.726.055 киши ёки овоз беришда қатнашган барча сайловчиларнинг 99,91 проценти

Район Советлари сайловида 3.697.778 киши ёки овоз беришда қатнашган барча сайловчиларнинг 99,97 проценти

Шаҳар Советлари сайловида 2.371.844 киши ёки овоз беришда қатнашган барча сайловчиларнинг 99,78 проценти

Тошкент шаҳридаги район Советлари сайловида 857.215 киши ёки овоз беришда қатнашган барча сайловчиларнинг 99,79 проценти

Посёлка Советлари сайловида 300.926 киши ёки овоз беришда қатнашган барча сайловчиларнинг 99,83 проценти.

Қишлоқ ва овул Советлари сайловида 3.340.469 киши ёки овоз беришда қатнашган барча сайловчиларнинг 99,99 проценти.

Депутатларга кўрсатилган номзодларга қарши овоз берганлар сони (овоз беришда қатнашган барча сайловчилар миқдорига нисбатан процент ҳисобида):

Область Советлари сайловида — 0,09 процент.

Район Советлари сайловида— 0,03 процент.

Шаҳар Советлари сайловида — 0,22 процент.

Тошкент шаҳридаги район Советлари сайловида — 0,21 процент.

Посёлка Советлари сайловида — 0,17 процент.

Қишлоқ ва овул Советлари сайловида — 0,01 процент.

Ўзбекистон ССР Меҳнаткашлар депутатлари область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советларига сайлов тўғрисидаги низомнинг 100-моддасига мувофиқ, 53 бюллетень бекор деб топилди.

Республикада маҳаллий Советларга жами 86.440 депутат сайланди — сайланган депутатларнинг ҳаммаси коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодларидир.

Депутатлардан 40.585 киши ёки 46,95 проценти хотин-қизлар, 39.194 киши ёки 45,34 проценти КПСС аъзолари ва КПСС аъзолигига кандидатлар, 13.326 киши ёки 15,41 проценти ВЛКСМ аъзолари, 27.188 киши ёки 31,45 проценти 30 ёшгача бўлган ёшлар. 47.246 киши ёки 54,66 проценти партиясизлар 58.742 киши ёки 67,95 проценти ишчи ва колхозчилардир.

Сайланган депутатлардан 34.390 киши ёки 39,78 проценти ўтган чақириқдаги тегишли Советларнинг депутати эмас эди.

Оҳангарон район, Облиқ қишлоқ Советига сайлов ўтказилган бир сайлов округида овозга қўйилган номзод овозларнинг мутлақ кўпчилигини ололмади ва депутат қилиб сайланмади. «Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатлари область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советларига сайлов тўғрисидаги Низом»га мувофиқ бу округда янгидан сайлов ўтказилади.

МАҚСАДИМИЗ — ТИНЧЛИК!

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ Р. НИКСОН БИЛАН СУҲБАТИ

ВАШИНГТОН, 21 июнь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев кеча тушдан кейин Кэмп-Дэвидда АҚШ Президенти Р. Никсон билан суҳбатлашди. Ҳар икки томонни қизиқтирувчи масалалар муҳокама қилинди.

ВАШИНГТОН. 1973 йил 19 июнь. Л. И. Брежнев, Р. Никсон, А. А. Громико ва У. Рожерс Оқ уйда.

«Известия»нинг махсус мухбири С. СМИРНОВнинг телефотоси.

КЭМП-ДЭВИДДА МУЗОКАРАЛАР

ВАШИНГТОН, 21 июнь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан АҚШ Президенти Р. Никсон ўртасидаги музокаралар кеча Кэмп-Дэвидда давом эттирилди.

Бир қанча халқаро масалалар хусусида, шу жумладан Европа хавфсизлиги масалалари хусусида ижобий, амалий фикрлашиб олинди.

Стратегик қуролларни чеклаш масалалари юзасидан Женевадаги музокараларнинг бориши ҳам қараб чиқилди.

Музокараларда Совет томонидан — СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари Г. Э. Цуканов, А. М. Александров, СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добринин иштирок этдилар.

Америка томонидан — АҚШ давлат секретари У. Рожерс, АҚШ Президентининг миллий хавфсизлик масалалари бўйича ёрдамчиси Г. Киссинжер, Оқ уйнинг масъул ходими Х. Сонненфельдт иштирок этдилар.

ВАШИНГТОНДАГИ МУЗОКАРАЛАР ҲАҚИДА МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ВАШИНГТОН, 21 июнь. (ТАСС мухбири). Кэмп-Дэвид яқинидаги Термонт шаҳрида матбуот конференцияси бўлди. Матбуот конференциясида совет вакили Л. М. Замятин КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг топшириғига биноан, 19 июнда КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан АҚШ Президенти Р. Никсон ўртасида иқтисодий масалалар юзасидан ўтказилган музокаралар тўғрисида мухбирларга ахборот берди.

Шу муносабат билан матбуот конференциясида айтиб ўтилдики, фикрлашиб олиш вақтида СССР билан АҚШ ўртасидаги савдо-сотиқ муносабатлари ўтган йил ичида анча кучайганлиги таъкидланди. Хилма-хил иқтисодий алоқалар механизми ҳаракатга келди ва кучая бошлади. Ўтган йил мобайнида савдо-сотиқ ҳажми уч баравар ортди, бир қанча битимлар тузилди. Бу — яхши нишонадир. Бу соҳада гарчи ҳал этилмаган масалалар бўлса ҳам ҳамкорликнинг мустаҳкам негизи вужудга келтирилганлиги ғоят муҳимдир.

Бир-бирларини камситмасликка асосланган ва узоқ муддатга мўлжалланиб тузиладиган кенг кўламда битимлар келгусида яхши истиқболлар очиб беради, деган фикр изҳор қилинди. Совет Иттифоқи бир томонлама устунликка эга бўлиш учун Қўшма Штатлар билан савдо-сотиқнинг ривожлантирилишидан манфаатдор эмас. Ўзаро манфаатдорлик — СССР билан АҚШ ўртасидаги иқтисодий муносабатларнинг негизидир.

Иқтисодий ҳамкорлик соҳасидаги имкониятлардан ҳали тўлиқ фойдаланилмаганлиги қайд қилиб ўтилди. Савдо-сотиқ масалалари билан шуғулланувчи Совет—Америка комиссияси алоқаларни ривожлантиришда актив роль ўйнаши керак. Совет Иттифоқи Қўшма Штатлар билан кенг кўламда ўзаро фойдали битимлар тузишга тайёрдир. Ўн йилларга мўлжалланган кенг иқтисодий ҳамкорлик тўғрисида бамаслаҳат келишиб олиш имконияти бор.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ва АҚШ Президенти музокаралар давомида кенг кўламдаги иқтисодий муносабатларни ривожлантириш учун барча имкониятлар мавжуд, деб ишонч билдирдилар.

Матбуот конференциясининг охирида совет вакили мухбирларнинг саволларига жавоб қайтарди.

Оқ уй вакили Р. Зиглер Президент номидан қуйидагиларни айтди: Қўшма Штатлар Совет Иттифоқи билан иқтисодий ва савдо алоқаларини яхшилаш ва ривожлантиришдан манфаатдордир. Бу эса ўтган йили Москвада имзоланган ҳужжатлардаёқ ўз ифодасини топди. Президент ҳозир олиб борилаётган музокаралар давомида Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш пойдевори янада мустаҳкамланади, деб ҳисоблайди.

Г. ШИШКИН.

ТОШКЕНТДА МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

21 июнь куни Тошкентда марказий, республика ва область газеталари, нашриёт, телевидение ва радио ходимлари учун матбуот конференцияси ўтказилди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан Тинчлик программасининг муваффақиятли амалга оширилаётганлиги тўғрисида, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг тинчлик ишини мустаҳкамлашга ва халқаро вазиятни соғломлаштиришга шахсан қўшаётган ҳиссаси ҳақида, унинг ГФР ва АҚШга қилган визитлари ғоят муҳим аҳамиятга эга эканлиги тўғрисида гапириб берди.

Ўртоқ Ш. Р. Рашидов беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили топшириқлари қандай бажарилаётганлиги ва республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини, халқ хўжалигини барча тармоқларини янада ривожлантириш истиқболлари устида батафсил тўхталиб, журналистларнинг саволларига жавоб қайтарди.

Матбуот конференциясида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидат Г. М. Орлов иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

«Биз шаҳримиз аҳолиси Тошкент аҳолиси билан дўстона муносабатлар ўрнатиш иштиёқида эканлигини маълум қилиш учун ҳузурингизга келдик. Бу воқеа давлатларимиз раҳбарларининг Вашингтондаги тарихий учрашуви билан бир вақтга тўғри келганлигидан хурсандмиз. Алоқаларимиз яхши самара бериши мумкин. Бу алоқалар тинч-тотув яшаш асосида мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни муваффақиятли ташкил этиш учун зарур». Америкадаги Сиэтл шаҳри мэрининг ўринбосари Жон Л. Чеймберс 21 июнда Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раҳбарлари билан бўлган учрашув вақтида шу гапларни айтди. Жон Л. Чеймберс бошчилик қилаётган делегацияга Тошкент билан алоқаларни ривожлантириш бўйича Сиэтл шаҳар комитетининг раиси Хью А. Смит ҳам киради.

Аҳолиси Ўзбекистон пойтахти билан дўстона алоқалар ўрнатишга қарор қилган Сиэтл шаҳри Америка штатида жойлашган. Бу шаҳарда порт ишчилари ва самолётсозлардан иборат бир ярим миллион киши яшайди. Октябрь революциясидан кейин Сиэтл докерлари жаҳонда биринчи социалистик давлат меҳнаткашлари билан бирдам эканликларини билдириб, оқгвардиячилар ва интервенциячилар учун мўлжалланган қурол-ярогни ортишдан бош тортдилар.

Жон Л. Чеймберс Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раҳбарлари билан суҳбат чоғида Сиэтл совет шаҳри билан дўстона алоқалар ўрнатаётган Америка шаҳарларидан биринчиси эканлигини таъкидлаб ўтди.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси В. О. Козимов меҳмонларни самимий табриклади. У барча совет кишилари сингари совет халқи билан америка халқи ўртасида дўстона муносабатларни ўрнатишдан ғоят манфаатдор бўлган Тошкент меҳнатчилари ҳам КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан АҚШ президенти Р. Никсон ўртасида ҳозир олиб борилаётган музокараларга зўр қизиқиш билан қараётганликларини таъкидлаб ўтди.

Сиэтл шаҳрининг делегацияси Тошкентда бир неча кун бўлади. Делегация шаҳар ҳаёти билан танишади, шаҳар жамоатчилиги намояндалари билан бир неча учрашувлар ўтказади. (ЎзТАГ).

Мукофотлар муборак!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

РЕСПУБЛИКА НАШРИЕТЛАРИ ВА ПОЛИГРАФИЯ ХОДИМЛАРИГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Маркс, Энгельс, Ленин асарларини ўзбек тилида чиқариш ишида актив қатнашганликлари ва республикада нашриёт ишини ривожлантиришдаги хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

Абдураҳмонов Раҳимжон Рўзиевич — «Ўзбекистон» нашриёти социал-иқтисодий адабиёт редакциясининг мудири.

Клеблеев Азиз Нигматуллович— «Ўзбекистон» нашриёти справка адабиёти редакциясининг мудири.

Муҳаммедов Иброҳим — пенсионер.

Султонов Зоир—Тошкент полиграфия комбинатининг печатниги.

Уманский Пинхас Абрамович— «Ўзбекистон» нашриёти директорининг ўринбосари.

Шепелев Василий Иванович — Тошкент полиграфия комбинати ҳарф териш цехининг бошлиғи.

Юнусова Канида Маннимуҳамедовна — Тошкент полиграфия комбинатининг линотипчиси.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА

1973 йил, 21 июнь. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Маркс, Энгельс, Ленин асарларини ўзбек тилида чиқариш ишида актив қатнашганликлари учун ходимлардан бир группасини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

АНДИЖОН ҒАЛЛАКОРЛАРИНИНГ ЗАФАРИ

Андижон областининг қишлоқ хўжалик меҳнатчилари мамлакат деҳқонларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, бошоқли дон экинларини йиғиштириб олишни тамомладилар. Дастлабки маълумотларга кўра, суғориладиган майдонларда бедага қўшиб экилган арпанинг ҳар гектаридан 30,5 центнердан дон йиғиштириб олинган. Нуқул арпанинг ўзи экилган майдонларда ҳосилдорлик янада юқорироқ бўлди. Бошоқли дон экинларининг ялпи йиғиштириб олинган ҳосили бултургига нисбатан бир ярим баравар кўп бўлди. Давлатга планда белгиланганидан бир ярим баравар ортиқ дон топширилди.

Арпаси ўриб олингандан кейин бўшаб қолган ерларга силос бостириш учун маккажўхори экилмоқда. Маккажўхори ва шоли парвариши давом эттирилмоқда, ҳосилни йиғиштириб олиш учун техника шай қилиб қўйилмоқда.

(ЎзТАГ).

ЧЎЛДА ҒЎЗА ГУЛЛАДИ

ДЎСТЛИК. («Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбиридан телефон орқали). Қосим Раҳимов номли 13-совхознинг пахтазорларида чўлда биринчи бўлиб ғўза гул кўрсатди. Турдибой Боймуродов ва Маматкарим Қулжонов ўртоқлар бошчилик қилаётган икки мусобақадош бўлим далаларида ғўза ёппасига гулга кирди. Гектаридан 25 центнердан чўл дурдонаси етиштириш учун курашаётган икки мусобақадош бўлим пахтакорлари ғўзаларнинг иккинчи комплекс парваришини тугаллаб, учинчи сувни ҳам бошладилар.

Т. СОЙНАЗАРОВ.

ЧИЛЛА ИШОРАСИ

РЕПОРТАЖ

Яйлов йўли яқин кўрингани билан тандаси олис деганлари рост экан. Яққол кўзга ташланиб турган оқ уйга етиш учун роса етти чақирим йўл босибмиз. Аксига 10-совхоз директори Бозорбой Маманов йўқ экан, ғира-ширада далага кетган дейишди. Партия ташкилотининг секретари Акақул Синдоровни суриштирдик. Идора бекаси «Ҳамма далада, идора ёпиқ» деди. Яқинроқ бригадани сўрадик. Опа кўрсаткич бармоғи билан кун чиқарга имо қилди. Ўша томонга юрдик. Элликка яқин эркак, аёл, кекса-ёш, ўсмир ўтоқ қиляпти. Суриштирсак, бу расмий пахтачилик бригадаси эмас, ғўза парваришига сафарбар этилган идора ходимлари кўмакдош бригадаси экан. Унга Омонжон Ҳожиев раҳбар экан.

Бугун ҳамма пахтакор! Ғўзани бегона ўтдан халос қилиш керак. Акс ҳолда, насибаси — ўғит, сувга шерик бўлади. Насибаси камайган ғўзанинг ҳосили ҳам камаяди. Ғўзалар чанқадим деяпти, ҳарорат кўтарилиб ҳолатдан тойдиряпти. Пайкалларга дарҳол сув тараш зарур. Афсуски, чўл шароитида ишчи кучи етишмайди. Шундай кезда отилиб чиқиб дала меҳнатчиларига кўмаклашиш — мардлик, одамийлик бурчини англаш намунаси!

Кўмакдошлар билан хайрлашиб, қўшни бригадага ўтдик. Бригадирни суриштирсак, ўғитга кетганини айтишди. Пайкал бошида тракторига ёнилғи қуяётган механизатор Анваржон Муродқосимов билан қисқа сўзлашдик. Ўтган куни 7 гектар майдонда культивация ўтказган экан, кеча 8 ярим гектар пайкал эгатларини ўткир тишли агрегатларда элак-элак қилиб, тупроғини майин ҳолга келтирибди.

— Бугунги марра — 10 гектар, деди. Бошқа механизаторларнинг иши билан қизиқдик. Анваржон трактор ўриндиғига ўтирар экан, «кечирасизлар, вақт тиғизроқ, ҳали ҳаво исиб кетиб қийналиб қолмаслик учун салқинда отга қамчи босганим маъқул», деган маънода гап қотиб, «қора йўрға»сини эгатлар орасига бурди. Сувдан кейин етилган эгат орасидаги тупроқ қорамтир тусга кириб, ажиб ғўзал кўриниш кашф этарди. Шунинг таъсирими ёки тикка кўтарилаётган қуёш қитиқлаяптими, ям-яшил ғўзалар тобора тикланиб, шохларидаги қўша-қўша шоналарни кўз-кўз қиларди.

Анваржондан илғор механизаторларнинг номини сўраганимизда «Ҳурмат тахтаси»га ишора қилган эди. Тахта ёнига бориб ёзувларга кўз ташладик, рақамларни ўзимизча таҳлил қилдик. Абдуназар Мирзаев, Рауф Темиров, эҳ-ҳе, роппа-роса олтмишта! Қаранг, етмиш саккизта механизаторнинг олтмиштаси ғўза парвариши зарбдори! Ҳосил бунёдкори — механизаторлар дегани шу-да! Рақамларга эътибор қилинг — ҳар бир тракторнинг кунлик иш унуми совхоз бўйича ўртача 8 гектар, пешқадам механизаторлар кўрсаткичи — 10 гектар! 78 та чавандоз ғўза қатор ораларини узунаси билан кўндалангига элак-элак қилиб турса бегона ўт қоладими? Ғўзаларни айтинг, барқ уриб ўсяпти, кўзни қамаштиради. «Ҳурмат тахтаси»га битилган номлар, салмоқдор рақамлар мўл пахта ҳосили ишқида куйиб-ёнаётган мардимайдонлар меҳнатидан дебоча!

Йўл юришда давом этдик. Ўқариқлар четини созлаб, эгатларга сув тараётган миришкор сувчилар, зараркунандаларга қирон келтираётган химизаторларга дуч келдик. Ҳамма бир мақсад — катта «оқ олтин» хирмони кўтариш ниятида жавлон уряпти. Бугун кечагидан, эртага бугунгидан яхшироқ меҳнат қилишга, шоналар сонини кўпайтириш, уни гулга, гулларни кўсакларга айлантириш иштиёқида елиб югуряпти, этик билан сув кечяпти. Механизаторларнинг бир қисми кунига 400 гектар ерда эгат олаётгани, сувчилар 250-260 гектар ердаги ғўзаларни қондириб суғораётганини моҳир сувчи Бегим Норбоев гапириб берди. Муллажон Обидов, Жаҳонгир Ёқубов, Эргаш Файзуллаев, Наби Шодмонов каби сувчилар кундузи бир ярим гектаргача, тунги сувчилар бир гектаргача ердаги ғўзаларни оби-ҳаётга қондираётганларини ҳам шу кишидан билиб олдик.

Ғўза ҳозир сувга шундай ташна бўлдики, эгатларга тараладиган сувнинг майин тупроққа сингаётгани бемалол эшитилади. Кеча сувга қонган ғўзаларнинг бўйи ҳам, ранги ҳам, ҳосил нишоналари ҳам ўзгача — бўлиқ ва кўп. Ҳа, сув — ғўзанинг қони, тупроқ қатламидаги ўғитларни поя орқали шохларга, сўнгра ҳосил нишоналарига етказиб беради. Буни яхши англаган совхоз раҳбарлари сўнгги кунларда сувчилар сонини 60 кишига кўпайтириб, уларга қўшимча нормалар белгилаб жуда тўғри иш қилибди. Ёз чилласи ҳам шунга ишора этяпти. Эгат олиш билан суғориш ўртасидаги тафовут ҳақида гап очсак, бу фойдадан холи эмас, пушта қанча қизиса, тупроқ сувни шунча кўп шимиради, деди Бегим Норбоев.

Дала шийпонларининг бирида бўлдик. Чинакам маданий ҳордиқ чиқариш жойи. Китоблар, газета-журналлар дид билан столга қўйилган. Бурчакда радиоприёмник. Деворда пахтакорларни янги меҳнат зафарларига чорловчи шиорлар, плакатлар. Шийпон ёни ошхона.

Совхознинг каттагина пахтазорларини қадамлаб кезиб чиқдик. Меҳнат аҳли тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи — учинчи йили топшириқларини ошириб бажариш учун тунларни кунларга улаб ишлаётганини кўрдик. Совхоз аҳли она-Ватан хазинасига 10 минг тонна чўл дурдонасини тўкишга аҳд қилган экан, бунинг уддасидан албатта чиқади.

М. НАЗАРОВ,
Оқолтин районидаги Усмон Юсупов номли 10-совхоз.

ЧЎЛ КОММУНИСТЛАРИ

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Бир этаги Туркманистон билан туташган, иккинчи томони Қизилқумга уланиб кетган бепоён Қарши дашти бундан ўн йил бурун кимсасиз эди. Бугун унинг қўйнида қурилиш ҳавозалари қад кўтариб турибди. 200 километрга чўзилган Қарши магистрал канали ва 100 километрли Ульянов номли канал чўлни қоқ кесиб ўтди. Канал ўзанида олти ноёб иншоотулкан насос станциялари қурилмоқда. Йўлсиз, уйсиз, поёнсиз чўлда лентасимон асфальтланган текис автомобиль йўллари бунёдга келди. Қарши — Амударё — Дўстлик автомагистрали ишга туширилди. Бу йўлдан юк автомашиналари зув қатнаб қурилиш майдонларига материал, ускуна, озиқ-овқат, ёнилғи ташимоқда.

Чўлда қаёққа нигоҳ ташламанг қудратли экскаватор, бульдозер, кранларнинг наъра тортиб ишлаётганини кўрасиз. Техника жиловини моҳирлик билан бошқараётган ажойиб одамлар, чўл баҳодирларининг матонатига қойил қоласиз. Ҳаммаёқда меҳнат авжида. Чўлқуварлар ишни мусобақа асосида ташкил этганлар. Меҳнаткашларнинг авангарди бўлган коммунистлар ана шу мусобақанинг илҳомчилари, ташкилотчилари бўлмоқдалар.

Чўлда меҳнат қилаётган кишилар орасида 1200 дан ортиқ КПСС аъзоси бор. Улар турмуш ва меҳнатда 14 минг кишилик чўлқуварлар коллективига ҳар томонлама бош-қош бўлмоқдалар. «Қаршистрой» партия комитетининг 57 бошланғич ташкилоти атрофига уюшган коммунистларнинг қилаётган шарафли меҳнатлари ҳар қанча мадҳ этса арзигулик.

Қарши чўлида меҳнат қилиб ном чиқарган коммунистлар жуда кўп. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати экскаваторчи Ниёз Тоштемиров бир йилда икки йиллик ишни бажараётир. Иқтисодчи корейс йигити Сергей Тё ажойиб ташкилотчи эканлиги билан кўпчиликка танилди. Кранчи белорус Петр Баравуля ижодкорлиги, Ленин ордени ва Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалерлари, дурадгор украин Алексей Дробний ва бетончи туркман Худойқул Шоимовлар эса ишда рекорд кўрсаткичларга эришганликлари билан довруғ қозондилар.

«Қаршистрой» партия комитети кадрлар билан ишлашга ниҳоятда эътибор билан қараётир. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VI пленуми КПСС XXIV съезди қарорлари асосида кадрлар билан ишлашни такомиллаштириш тўғрисида қарор қабул қилгандан сўнг бу масала яна ҳам диққат марказида бўлиб қолди. Чўлқувар коммунистларнинг яқинда бўлиб ўтган партия конференциясида бу масала ҳақида фикр олишилди. Қурилишда мутахассисларнинг роли ва аҳамиятини ошириш партия ташкилотларининг энг муҳим вазифаларидан бири эканлиги қайд этилди. Ҳозир масъул вазифаларда ишлаб турган коммунистларнинг аксарияти шу ерда партия аъзолигига ўтган, шу ерда тарбияланиб ташкилотчилик ва раҳбарликни ўрганган кишилардир.

— Тожи Қиличевнинг меҳнат ва ҳаёт йўли ибратли. Бу йигит ва унинг ҳамкасблари тўғрисида кўп гапиришади, — дейди «Қаршистрой» партия комитети секретарининг ўринбосари Муртазо Шарипов.

Тожининг ёшлиги Амударё посёлкаси, Каркича қишлоғида ўтган. Қўй-қўзилар кетидан юриб, даштни неча бор кезиб чиққан. Баҳорда яшнаб, ёзда жизғанаги чиқиб кўримсиз, кимсасиз, унсиз бўлиб қоладиган чўлнинг тақдири унинг қалбини тирнар эди. Шундай чўл этагини ялаб катта дарё оқса-ю, чўлга сув чиқмаса, шу хаёл унга тинчлик бермасди. Тожи мактабни тугатиб Ашхабодга ўқишга жўнади. Қишлоқ хўжалик институтини битириб диплом оладиган кезларда Қарши чўлини ўзлаштириш тўғрисидаги хушхабарни эшитди.

Мана ўн йилдирки, Қиличев чўл кезади. У Пулизиндон тепаликлари, қум барханлари ўрнида Дўстлик шаҳарчаси қурувчилари билан ёнма-ён ишлади. Автобазада, 2-қурилиш-монтаж бошқармасида ишлаб юзлаб шоферлар, механизаторларга касб ўргатди.

Чўл қурувчилари ўртасида дастлабки комсомол ташкилотини тузиш ҳам Тожи Қиличевнинг номи билан боғлиқ. У юзлаб ёшларни чўлга келиб ишлашга ундади. Бу ерда ёшлар бригадалари тузиб, улар орасида мусобақа ташкил этди. Сўнг уни коммунистлар сафига қабул қилишди. Тожи насос станциялари қурилиши авж олган кезларда ўз ўрнини ана шу зарбдор объектда деб билди. 24-механизациялашган кўчма колоннага мастер-механик бўлиб ўтди. Кейинчалик бош механиклик лавозимига тайинланди. Социалистик мусобақани ташкил этиш коллективнинг зафарларини бойитиш йўлида тинмай меҳнат қилаётган, янгилик ихлосманди, ўнлаб ихтиролар ижодкори Тожи Қиличевни колонна коммунистлари уч йилдан буён партия ташкилотига секретарь этиб сайламоқдалар.

Қиличевни куни кеча учинчи насос станциясида монтажчилар билан суҳбат қилаётган пайтида учратдим. Агрегатларни синаб кўришга ҳозирлик кўрилаётган шу долзарб вақтда у доимо қурилиш участкасида, одамлар орасида. Унинг мулоҳазалари, гап-сўзлари ҳам ана шу қурувчилар тўғрисида бўлди.

— Механизациялашган колоннамиз «Ирмонтажстрой» трестидагина эмас, «Қаршистрой» ташкилотлари орасида ҳам пешқадам саналяпти, — дейди у. — Коллективимиз ниҳоятда масъулиятли вазифа—насос станцияларини монтаж қилиш ишларини бажармоқда.

Коммунист Шомил Нигматуллин илгари мастер бўлиб ишларди. Олий маълумотли бу мутахассисда ташкилотчилик қобилиятини ўстириш учун кўпроқ топшириқлар берилди. У одамлар билан ишлаш санъатини ўрганди. Шундан сўнг участкага бошлиқ қилиб кўтарилди. Ҳозирги кунда Шомил Нигматуллин ишончни оқламоқда. У бошлиқ коллектив ўтган йили участкалар ўртасидаги мусобақада биринчи ўринни олди. Кўчма Қизил Байроқ, пул мукофоти билан тақдирланди.

Шомил Нигматуллин раҳбарлик қилаётган участка азаматлари тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йилида янги марраларни кўзлаб ишлаётирлар. Улар учинчи насос станциясида 2 та гидроагрегатни монтаж қилишди. Нигматуллиннинг ўзи партия бюроси қошидаги қурилиш сифатини текшириш комиссиясига раҳбарлик қилиб, халқ назоратчиларига ишдаги нуқсонларни аниқлаш ва бартараф этишда яқиндан кўмаклашмоқда.

Партия ташкилоти ана шундай серғайрат, актив жамоатчи, топширилган ишни масъулият ҳис этиб бажарадиган раҳбар кадрларни кўплаб тарбияламоқда. Иккинчи қурилиш участкаси бошлиғи Владимир Ким, 3-участка бошлиғи Владимир Довкаль монтажчилар бригадири Николай Сергеенколар ана шулар жумласидандир.

«Қаршистрой» партия комитети партбюро мажлислари, партия йиғилишларида берилган топшириқнинг ижроси тўғрисида қурилиш бошлиқларининг ҳисобини мунтазам равишда эшитиб бормоқда. Бу ишни назорат қилиб туриш йўл қўйилган камчиликларни тезда бартараф этиш ва қурилиш суръатини оширишга ёрдам бераётир.

Қарши чўли қурувчилари ниҳоятда катта ишни амалга оширмоқдалар. Уларнинг бутун меҳнат ғайратлари партия ва ҳукуматимизнинг Амударё сувини чўлга чиқаришни тезлаштириш ҳақида қабул қилган қарорини амалга оширишга қаратилган. Бу муҳим вазифани адо этишда коммунистларнинг ибрати муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда.

Р. ЎРОҚОВ.

Сўнмас у кунлар шуҳрати

ЖАСУР РАЗВЕДКАЧИ

1944 йилнинг октябрь ойи. Қизил Байроқли 29-ўқчи дивизия Латвия шаҳрининг пойтахти Ригага яқин келиб қолган. Дивизия полклари Риганинг шарқига жойлашган Огра шаҳарчасига яқин жойдан ўтиб боришарди. Ана шу дивизия составида Нурилла Ҳамроев хизмат қилган 93-гвардиячи ўқчи полк ҳам бор эди. Полк ҳаракати фашистларни саросимага солиб қўйган эди. Ўз-ўзидан маълумки, полк разведкаси гвардиячи батальоннинг олдинги қисмида боради.

Ўрмонда йўл ёқасида Нурилла Рига томонга силжиётган душман колоннасини диққат билан кузатиб турарди. У душман устига автоматдан ўт очиб, улар устига бир жуфтгина гранатани улоқтирмоқчи бўлди. Лекин кучлар тенг эмас. Колоннада 300 га яқин немис, ҳатто тўплар ҳам бор, у эса ёлғиз. «Ундан кўра сир бой бермай қўяқолай. Яқинроқ келишаверсин бир гап бўлар. Яхшиси тезроқ полкдагиларга хабар берай», деб хаёлидан ўтказди Нурилла. У шох-буталарни паналаб, колонна томонга силжий бошлади. Колоннадан бақириқ-чақириқлар эшитила бошлади. Разведкачи немис тилини яхши билмаса ҳам, унча-мунча тушунарди. Немис офицерлари колоннага дам олишни буюришди.

Яхшиям уларнинг гапини тушуниб қолдим, — деб ўйлади разведкачи. Ҳозир улар албатта ўзларини ўрмонга уришади. Нурилла ўрмонга яширинди. Орадан бир оз вақт ўтгач, душман солдатларининг ғала-ғовури эшитилди. Уларнинг котелоклари ва қурол-яроғларининг шақир-шуқури баралла эшитилиб турарди. Мана яна бўғиқроқ товуш эшитила бошлади. Ундан ўн қадамча нарида 6 немис турарди. Нурилла уларнинг қуролсизлигини дарҳол сезди. Улар қуролсиз бўлса ҳам, барибир кўпчилик. Нима қилиш керак? Яхшиси уларни чалғитиш, немислардан нарироққа — ўрмоннинг ичкарисига қочиш керак. Улар менинг кетимдан боришмайди, деб ўйлаб йўл ёқасига яқинлашди. Уларни колоннадан узиб қўйиш мақсадида шу ерга келди. Мана, улар орқаларини ўгириб туришибди. Хенда хох, — деди Нурилла. Немислар орқаларига ўгирилишди.

— Форверте, — буйруқ берди Нурилла. У яна бир нарса демоқчи бўлган эди, лекин сўз топа олмади. Немислар бошларини қуйи солганларича аста одимлай бошладилар. Улар Нурилланинг буйруғини бажаришарди. Разведкачи уларни асир олган еридан 50 метрча нарига ҳайдаб борди.

— Энди ҳаммасини бошлаб бораман, — деб ўйлади у ўзича.

Лекин у асирлар қўлларини тушириб, қадамларини секинлаштиришаётганларини сезмай қолди. Орадаги масофа атиги 3 метргина эди. Ана шу пайтда асирлардан бири Нуриллага ташланди. Унинг қўлида ханжари бор эди. Нурилла уни бир тепиб ерга қулатди. Бошқа немислар ҳам совет жангчисига ташланишди. Улардан бирини разведкачи қўндоқ билан урди. Бошқаси унга орқасидан ёпишиб қолди. Қони қайнаб кетган Нурилла уни ўзидан 5 метр нарига улоқтириб юборди. У дарахтнинг йўғон танасига қаттиқ урилиб, жим бўлиб қолди. Икки немис Нурилладан нарига қочиб кетишган эди. У кичкина ботқоқлик олдида уларга етиб олди. Қўлидаги белкуракча билан уларнинг миясига туширди. У ҳолдан тойган ҳолда асирлар билан яккама-якка олишув бошланган ерга қайтиб келди. Жаҳаннамга жўнатилган 4 немиснинг жасади устида унинг икки қуролдош разведкачи дўстлари туришарди.

— Бу сенинг ишингми? — деб сўради улардан бири.

— Уларнинг ўзлари айбдор, — деб жавоб берди Нурилла.

Полкда ва дивизияда жасур ўзбек разведкачиси Нурилла Ҳамроевнинг бу жасорати ҳақида узоқ вақт гапириб юришган. Бу ҳақда менга 29-гвардиячи Қизил Байроқли ўқчи дивизияда хизмат қилган Виктор Михайлович Сухарев гапириб берган эди. У Нурилла Ҳамраевни жуда яхши кўрар ва уни яқиндан билар экан.

Жасур разведкачи ўз она-Ватани Ўзбекистонга қайтиб бормади. Унинг жасади латиш ерига қўйилган.

В. ШАБАЛИН.

УНИНГ НОМИ ЎЧМАЙДИ

Черниговщининанинг Лемешей қишлоғида муқаддас жой бор. Бу ерда 1943 йилда Лемешей қишлоғини немис-фашист босқинчиларидан озод қилишда қаҳрамонларча ҳалок бўлган совет жангчиларига ёдгорлик қад кўтарган. Ана шу қардошлик мозорида гулчечаклар қишин-ёзин яшнаб туради. Ёдгорлик тепасида эса мажнунтол узун шохларини эгиб ғамгин турибди.

Ёдгорликнинг гранит деворларига ҳалок бўлган жангчиларнинг — турли миллат фарзандларининг исм-фамилиялари олтин ҳарфлар билан ўйиб ёзилган.. Улар орасида Жалол Асомовнинг ҳам номи бор. Отабойлик бу йигит украин тупроғини немис-фашист босқинчиларидан озод қилишда қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Уни зориқиб кутган отаси, ака-укалари ва сингиллари туморча шаклидаги хат ўрнига ташвишли хабар — Жалол дараксиз йўқолди деган мазмунда хат олдилар.

Эҳтимол Жалол Асомов номи унинг танкчи укаси Мамат каби дараксиз йўқолган солдатлар рўйхатида қолиб кетарди. Лекин бир воқеа уни бу рўйхатдан ўчирди. Жалол кўмилган ерда колхоз аъзоси Ольга Степановна Стрешенец қора пластмассадан ясалган патрончa топиб олди. Ольга Степановнанинг эри бу солдат медальони эканига шубҳа қилмади. Унинг ичини очиб, сарғайиб кетган қоғозга ёзилган қуйидаги сўзларни ўқиди:

«Асомов Жалол, Қизил Армиячи, 1920 йилда туғилган...» Унинг давомига адрес ёзилган эди.

Дмитрий Платонов ана шу адрес бўйича Жалолнинг қариндош-уруғларини қидира бошлади. Маҳаллий мактаб қизил изтопарларидан ҳам ёрдам сўради. Орадан бир оз вақт ўтгач Отабой қишлоғи ва Тошкент шаҳридан жавоб келди. Маълум бўлишича, Жалолнинг укаси Суннатилла Асомов Тошкент медицина институтининг ассистенти экан.

Ўтган йилнинг ёзида Суннатилла Асомов Лемешей қишлоғида бўлди. Акаси жанг қилган ерларни ўз кўзи билан кўрди. Қишлоқ аҳолиси уни илиқ қарши олди. Улар ўзбек халқининг фарзанди Жалол Асомов ўз ҳаётини фидо қилган қишлоқ меҳнаткашлари қандай яшаётганликлари, меҳнатда эришаётган ютуқлари тўғрисида ҳикоя қилиб бердилар. Суннатилла Асомов қишлоқдаги халоскор жангчилар қабристонида бўлди. Ёдгорлик супачасига гулчамбарлар қўйилди. Бу ерга йиғилганлар қаҳрамон жангчиларни эслаб сукут сақлаб турдилар.

И. КОВАЛЬЧУК.

УШБУ суратдаги янги гастроном биноси пойтахтимизнинг Муқимий кўчасида қад кўтарган. Гастроном меҳнаткашларга савдонинг илғор усулида хизмат кўрсатади.

А. Палехов фотоси.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

АҚШ. Сан-Францискодаги мана бу кўча «дунёдаги энг қинғир-қийшиқ кўча» номини олган. Дарҳақиқат, нисбатан қисқагина масофада ҳам унда муюлишлар жуда кўп.

ТАСС фотохроникаси.

ХАЛҚЛАР ТИНЧЛИГИ ВА ХАВФСИЗЛИГИ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

Обзорчиларнинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг АҚШга визити тўғрисидаги шарҳларида СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларни соғломлаштириш йўли тўғри йўл эканлигини ҳаёт тасдиқлаб бермоқда, деган асосий фикр изҳор қилинмоқда. Ҳозирги музокаралар давомида Совет — Америка муносабатларини барқарор муносабатларга айлантириш, тинчлик ва кескинликни юмшатиш ишига қўшиладиган ҳиссани кўпайтириш учун янги катта қадамлар қўйилади, деб ишонч билдирилмоқда.

Пойтахтда чиқадиган «Вашингтон ивнинг стар энд дейли ньюс» газетаси ўз сарлавҳасида «Учрашув бошланди, олға қараб қадам қўйиш кутилмоқда», деб таъкидлайди. «Нью-Йорк таймс» газетаси бугунги сонида «амалий вазиятда ишга яхши киришилди», деб ёзади.

«Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг раҳбари, — деб ёзади «Нью-Йорк дейли ньюс» газетаси, — Никсон билан актив музокараларни бошлаб юборди. Бу музокаралар русларга ва американликларга қуролланиш машаққатларини йўқотиш ва тинчликни мустаҳкамлаш мақсадида олға қадам қўйиш учун ёрдам бериши мумкин».

Социалистик мамлакатларнинг матбуоти Л. И. Брежневнинг визитига доир батафсил ҳисоботларни босиб чиқармоқда. Болгария газеталари шу тўғридаги материалларни: «Барча халқларнинг тинч истиқболи манфаатларини кўзлаб», «Бутун планетамизнинг диққат марказида», «Тарихий босқич» деган сарлавҳалар остида эълон қилди.

Польшанинг «Жиче Варшави» газетаси олий даражадаги Совет — Америка музокаралари «Бутун инсониятнинг тинч истиқболи мақсадларини кўзлаб олиб борилмоқда», деб таъкидлайди.

«Л. И. Брежневнинг АҚШга визити, — дейилади Чехословакияда чиқадиган «Свободне слово» газетасининг шарҳларида, — КПСС раҳбарлари Тинчлик программасини изчиллик билан амалга ошираётганликларини яна бир марта тасдиқлайди».

Франция коммунистларининг «Юманите» газетаси музокараларнинг биринчи кунини шарҳлаб, айрим қийинчиликлар ҳали бартараф қилинмаган бўлса ҳам, музокаралар қулай вазиятда бошланди, «Совуқ уруш» кайфиятларини йўқотиш зарур, деб уқтириб ўтади.

Болгария Коммунистик партиси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Болгария касаба союзлари марказий кенгашининг раиси К. Гяуров қуйидагиларни айтди: «Биз КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг АҚШга визитини табриклаймиз. Жаҳондаги иккита энг қудратли давлат ўртасидаги ўзаро муносабатларни тинч-тотув яшаш принциплари асосида тагин ҳам ривожлантиришдан бутун инсоният манфаатдордир. Бутун инсоният КПСС XXIV съезди қабул қилган ажойиб Тинчлик программаси туфайли, СССР изчиллик ва сабот-матонат билан амалга ошираётган ғоят муҳим ташқи сиёсий тадбирлар туфайли Совет Иттифоқига самимий ташаккур изҳор қилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг шу йил апрель ойининг охирида бўлиб ўтган Пленуми КПСС Марказий Комитети ва унинг Бош секретари, тинчлик учун атоқли курашчи Леонид Ильич Брежневнинг замонамизга доир энг муҳим проблемаларни ҳал этишда изчил тинчликсеварлигини, ленинча заковатини дадиллиги ва маҳоратини ифода этувчи янги далил бўлди».

Германия Демократик Республикасида чиқадиган «Нойес Дойчланд» газетаси Совет Иттифоқининг обрўси ва нуфузи ҳеч қачон ҳозиргидек юксак даражага кўтарилмаган эди, деб таъкидлайди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг АҚШга визити, деб ёзади газета, буни исбот қилади. Совет Иттифоқи ҳозирги жаҳон сиёсатининг барча асосий проблемалари юзасидан ҳал қилувчи ва амалий ташаббус кўрсатмоқда.

Италиянинг «Паэзе сера» газетаси Л. И. Брежневнинг визити тинчликни мустаҳкамлаш учун катта аҳамиятга эга эканлигини қайд қилади ва буюк давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг барқарор бўлиши бутун халқаро аҳволга шубҳасиз, ғоят ижобий таъсир кўрсатади, деб уқтириб ўтади.

Финляндиянинг «Кансан уутисет» газетаси бош мақоласида қуйидагиларни ёзади: «Совет Иттифоқининг актив, прогрессив ва эпчил ташқи сиёсати ҳозирнинг ўзидаёқ кўпгина яхши натижалар берди. Бутун дунёда тинчлик бўлишини таъминлаш — бу сиёсатнинг асосий мақсадидир».

Ҳиндистоннинг ҳукумат доираларига яқин турган «Нэшнл геральд» газетаси Л. И. Брежневнинг Президент Р. Никсон билан бошлаган музокаралари «бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш йўлида қўйилган яна бир муҳим қадамдир», деб ҳисоблайди.

Ироқда чиқадиган «Ат-Таахи» газетаси Л. И. Брежневнинг Президент Р. Никсон билан учрашувини «замонамиздаги бурилиш пайтларидан бири» деб атайди. (ТАСС).

СОВЕТ ВИСТАВКАСИ

БЕРЛИН, 20 июнь. (ТАСС). Бу ерда маҳсулот намуналари кўрсатиладиган совет виставкаси очилди. Бутуниттифоқ «Техмашэкспорт» бирлашмаси ташкил қилган виставка экспонатлари орасида кўн-чарм, пойафзал ва тўқимачилик саноати учун мўлжалланган серунум тикув машиналари бор.

Жаҳондаги 70 дан кўпроқ мамлакатга маҳсулот ва буюмлар етказиб бераётган «Техмашэкспорт» виставкаси ГДР мутахассисларида зўр қизиқиш туғдирди.

КХДРГА ВИЗИТ

ПХЕНЬЯН, 20 июнь. (ТАСС). Корея меҳнат партияси Марказий Комитети ва Корея Халқ Демократик Республикаси ҳукуматининг таклифига биноан Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг Бош секретари Г. Гусак бошчилигидаги ЧССР партия-ҳукумат делегацияси расмий дўстона визит билан Пхеньянга келди.

Пхеньян аэропортида Чехословакия делегациясини Корея Меҳнат партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Корея Халқ Демократик Республикасининг президенти Ким Ир Сен ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

«СКАЙЛЭБ»НИНГ ПАРВОЗИ

НЬЮ-ЙОРК, 20 июнь. (ТАСС). «Скайлэб» орбитал станцияси ичидаги Америка космонавтлари 18 июнда қуёшни илмий кузатишни поёнига етказишди. Эртасига космонавтлар Ч. Конрад ва П. Вейц очиқ космосга чиқишди. Ч. Конрад очиқ космосда 1 соат 45 минут ишлаб телескоплардан бирининг объективидаги чиркни олиб ташлади, астрономик асбоблар комплектидаги плёнкалар касеталарни алмаштирди, қуёш ультра бинафша нурланиши таъсирини ўрганиш учун станция конструкциясига иссиқликдан ҳимоя қилувчи экран материали намунасини бириктирди.

Учишнинг илмий раҳбари Р. Паркс эксперимент натижаларидан мамнунлигини изҳор қилди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ҚОҲИРА. Мисрда меҳмон бўлиб турган жамоат арбоби, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. П. Александров бошчилигидаги тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитетининг делегацияси сешанба куни Миср Араб Республикаси тинчлик тарафдорлари миллий кенгаши раҳбарлиги билан учрашди. Миллий кенгашнинг бош секретари «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофотининг лауреати Холид Моҳиддин совет делегациясини табриклаб, бу визит тинчлик тарафдорларининг ҳаракатини янада кенгайтиришга, Совет Иттифоқи билан миср халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб таъкидлади.

◆ НЬЮ-ЙОРК. АҚШ ҳарбий-денгиз кучларининг «Е-2 Б Хокай» разведкачи самолёти сешанба куни Норфолкдаги (Виржиния штати) ҳарбий-денгиз базаси яқинида Чесапик қўлтиғидаги сувга қулаб тушди. Норфолкдаги АҚШ ҳарбий-денгиз кучлари вакилининг хабар беришича, самолёт бортидаги беш кишидан иборат экипаж ҳалок бўлган.

◆ НЬЮ-ЙОРК. 20 июнда эрталаб «Файрстон тайр энд Раббер компани» компаниясига қарашли 13 завод ишчиларининг забастовкаси бошланди. Ишчилардан 18 минг киши янги меҳнат шартномасини тузишни, бу шартномада ўзларининг қонуний талаблари ҳисобга олинишини маъмуриятдан талаб қилиб иш ташлашди.

◆ БОНН. Федерал канцлернинг Бонндаги маҳкамасида ГДР билан ГФР ўртасидаги асосий муносабатлар тўғрисидаги шартнома юзасидан ноталар айирбошланди. ГДР Министрлар Совети ҳузуридаги статс-секретарь М. Коль ва ГФР ҳукуматининг махсус топшириқлар бўйича министри Э. Бар ноталарни айирбошлашди.

Шу тариқа шартноманинг кучга кириши томон сўнгги қадам қўйилди. Шартнома ҳар икки герман давлати ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш учун юридик негиз яратади. 10-моддага мувофиқ шартнома 21 июндан кучга кирди.

(ТАСС).

ҒАЛЛА — ДАВЛАТГА

Бўка районидаги «Кўкорол» совхозида ғалла ўрими зўр уюшқоқлик билан давом этмоқда. Совхоз ғаллакорлари украиналик комбайнчиларнинг ватанпарварлик чақириғига қўшилиб, 1837 гектар майдондаги мўл ҳосилни қисқа муддатларда ўриб-йиғиб олиш иштиёқида меҳнат қилишаётир. Ғаллазорда бешта комбайн икки сменада унумли ишлатиляпти. Уилаб шофёрлар эса донни пешма-пеш қабул пунктларига етказиб бермоқдалар. Суратларда: (юқорида) илғор шофер Мавлон Исроилов, пастда эса ғаллазорда ўрим пайти.

А. Тўраев фотолари.

ҒАЛЛА ЎРИМИНИ ТЕЗЛАТАЙЛИК

58 МИНГ ТОННА ДОН УЧУН

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ЗОМИН РАЙОН СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ Б. РАҲМАТУЛЛАЕВГА УЧ САВОЛ.

Район ғаллакорларининг 1973 йилдаги социалистик мажбуриятлари нималардан иборат ва қандай бажарилляпти?

— 80 минг гектар майдонга кузги ва баҳорги дон экиш мажбурияти қабул қилинган эди. Бу модда бажарилди. Гектаридан ўртача 8 центнердан ҳосил кўтарамиз деганмиз, уни ошириб адо этамиз. Чунки бу йил ғалла ҳосили юқори бўлди. Ёмғир сувлари, ўғитлардан оқилона фойдаланилди.

Йил бошида 49.500 тонна дон тайёрлашга қарор қилинган эди. Кейинчилик ҳосил чўғини ҳисобга олиб, мажбуриятимизни қайта кўриб чиқдик. 58 минг тонна юқори сифатли дон тайёрлаймиз! Зоминлик ғаллакорларнинг тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи — учинчи йили мажбурияти шундай!

Юқоридаги рақамни таҳлил қиладиган бўлсак, қуйидаги манзарани кўрамиз. Давлатга пландаги 23.900 тонна ўрнига 35.300 тонна дон сотамиз. Давлатдан олинган 1200 тонна уруғлик донни қайтариб берамиз. Район хўжаликларининг ички эҳтиёжи учун (бунда уруғлик биринчи ўринда туради, албатта) 8.600 тонна дон ажратамиз. Ниҳоят, комбайнчиларга натура тарзида 400 тонна дон тақсимлаб берамиз. Умуман олганда, районимиз бўйича бир йилда дон тайёрлашни ўтган йилдагидан 30 минг тонна кўпайтирамиз, ғаллачилик бўйича қабул қилинган социалистик мажбуриятларни ҳамма кўрсаткичлари бўйича шараф билан бажарамиз.

Ғалла ўрими ва давлатга дон топшириш қандай боряпти?

— Хўжаликларимизда арпа ва буғдой ўримини украиналик механизаторларнинг ватанпарварлик чақириғи асосида ташкил этмоқдамиз. Ишчи кучлари, техника ва транспорт воситалари ўримни жуда қисқа фурсатда уюшқоқлик билан тугаллашга сафарбар этилмоқда. Кунига салкам 3000 гектар майдондаги ғалла ўрилиб, дони янчиляпти. 25.800 гектар майдонда арпадан юқори ҳосил етиштирилди ва катта хирмон кўтариш кўзда тутилмоқда. Асосий куч ва техникани арпани тезроқ саранжом-саришталаб олишга қаратмоқдамиз, айни кезда буғдой ўримини кучайтиряпмиз. Райондаги ишга яроқли аҳолининг ҳаммаси ўрим-йиғимни тезкорлик билан ўтказишга отланди. Шу кунгача 22 минг гектар майдондаги ғалла ўриб олинди. Давлат тайёрлов пунктларига 7500 тонна юқори сифатли дон жўнатилди. Суръат соат сайин кучайтириляпти.

Районимиз асосан ғаллачилик ва чорвачиликка ихтисослаштирилган. «Ударник» совхози 24.462 гектар майдонда ғалладан мисли кўрилмаган юқори ҳосил етиштирди, ишлаб чиқариш плани бўйича 14.800 тонна дон тайёрлаш кўзда тутилган эди. Ҳосил чўғи 20.380 тонналик хирмондан дарак беряпти, бундан кам бўлмайди. Ҳамма гап ҳосилни сира нобуд қилмасдан охирги бошоғи ва донигача тезкорлик билан йиғиб олишга боғлиқ. Совхоз коллективи шарафли вазифанинг уддасидан чиқади. «Қизил чорвадор», 1-«Зомин» совхозлари ва бошқа хўжаликларимизда ҳам пландан ташқари кўплаб дон тайёрлаш кўзда тутилмоқда. Ҳар гектар ердан 7-8 центнердан дон олиняпти.

Украиналик механизаторларнинг хати комбайнчиларимизни янги марралар сари чорлаяпти. Мавсумда 500-600 гектар ернинг ғалласини ўриб-янчиб бериш мажбуриятини олган комбайнчиларимиз сафи ўтган йилдагидан анча кўпайди, улар орасида социалистик мусобақа ташкил этилди. С. Фозилов, В. Шелегин, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Т. Бобоёров, А. Ғаффоров, Э. Холмуродов каби комбайнчиларимиз ҳар куни 15-16 гектар ернинг ғалласини ўриб бермоқдалар. Уларнинг иш тажрибаси кенг кўламда оммалаштирилмоқда. Ғалла ўримини тез,соз, қисқа фурсатда, сифатли қилиб ўтказиш, давлатга дон сотиш юзасидан қабул қилинган социалистик мажбуриятларни шараф билан бажариш районимиз меҳнат аҳлининг муқаддас бурчига айланди.

Транспорт ходимлари шу кунларда жонбозлик кўрсатиб ишлаётганликларини алоҳида таъкидлаш керак. Комбайнлар билан юк машиналари, дон ташишга мослаштирилган бошқа хил транспорт воситаларининг иши бир-бирига уйғунлаштирилган. Қабул пунктларининг ходимлари донни тез қабул қилиб олиш, юқори сорт бўлишини таъминлашга катта ҳисса қўшмоқдалар.

Ғаллакорларнинг унумли ишлашлари учун қандай шароит яратиб берилди?

— Кейинги кунларда ҳаво қаттиқ исияпти. Бундай шароитда меҳнат қилиш осон эмас. Комбайнчиларимиз ҳам, транспорт ходимларимиз ҳам қийинчиликларни мардонавор енгмоқдалар. Хўжаликларда уларнинг унумли ишлашлари учун ҳамма шароитлар яратиб берилди. Ғаллакорлар мунтазам иссиқ овқатлар, яхна чой, мевалар билан таъминланяпти. Иш ҳақи ва мукофот пули вақтида беріляпти. Зарур бўлган чоғда медицина хизмати кўрсатиляпти. Район савдо, маиший хизмат кўрсатиш ташкилотлари ўз хизматини дала бошига кўчирди. Дала шийпонлари, кўчма шийпонлар чошгоҳ пайти ва кечқурунлари маданий дам олиш жойига айлантирилди. Хуллас, ғаллакорларнинг унумли ишлашлари учун нималар зарур бўлса, ҳаммаси бажо келтирилди.

Районимиз ғаллакорлари Она-Ватан олдидаги бурчини тез кунда шараф билан ўташ учун астойдил курашадилар.

ФУРСАТ БЕКОР ЎТМАСИН

УЙЧИ РАЙОНИДА ҒЎЗА ПАРВАРИШИГА ЭЪТИБОРСИЗЛИК БИЛАН ҚАРАЛМОҚДА

Уйчи райони пахтакорлари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида давлатга 50 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришдек юксак мажбурият олишган. Ваъда вафоси билан улуғ. Сўзнинг устидан чиқиш—марднинг иши. Райондаги Охунбобоев номли колхоз пахтазорларида эзгу ният йўлида меҳнат қилаётган марди-майдон деҳқонларга ҳар қанча раҳмат айтса арзийди. Колхозда мавжуд ишчи кучи ва техникадан унумли фойдаланилиб, ғўза парвариши юксак агротехника қоидалари асосида олиб борилмоқда. Натижада барча майдонларда ғўза ёппасига шонага кирди.

Афсуски, районнинг кўпгина хўжаликларида ғўза парваришидек муҳим ишга етарли эътибор берилмаяпти. Жумладан, «Ленинград» колхозида худди шундай манзарага дуч келасиз. Хўжаликнинг Мамашокир Маматкаримов бошлиқ бригадасида ғўзаларни бегона ўт босиб кетган. Абдураҳмон Носиров ва Ҳасанбой Банноев бошлиқ бригадаларнинг далаларида ҳам ачинарли аҳвол ҳукм сурмоқда. Бегона ўтлар ғўзаларни қисиб ташлаган. Мавжуд техника ва ишчи кучлари далага тўла сафарбар этилмаган. Колхозда мавжуд 40 та чопиқ тракторидан арзимаган сабаблар билан 16-17 тасига «тушов» солинган.

«Комсомол» колхозининг кўпгина бригадаларида ҳам ғўза парваришида жиддий нуқсонларга йўл қўйилмоқда. М. Жўраев раҳбарлигидаги бригаданинг 15 гектар ердаги ғўзаси бепарволик оқибатида чанқатиб қўйилган. А. Собиров бошлиқ бригадада эса ишнинг сифати қолиб, сон ва рақамлар ортидан қувмоқдалар. Механизатор С. Иброҳимовнинг 22 гектар майдонда ўтказган культивацияси мутлақо сифатсиз. Культиватор пичоғи ер қатламига 8—10 сантиметр ботган, холос. Шу куннинг агротехника талаблари эса ғўза қатор ораларини камида 18—20 сантиметр чуқурликда культивация қилишни тақозо этгани ҳолда ноқобил механизатор ҳамон сифатсиз культивацияни давом эттирмоқда. О. Йўлдошев бошлиқ бригада далаларида эса ғўза яганаси номигагина ўтказилган. Кўпгина майдонларда ғўза ҳамон ягонага муҳтож. 39 гектар майдондаги ғўза сувга чанқатиб қўйилган. Айни пайтда ғўза пайкалларида зарарли ҳашаротлар пайдо бўлгани ҳолда уни тезроқ қириб ташлаш чоралари кўрилмаётир. Бу эса ташвишли оқибатларга олиб келиши мумкин.

Калинин номли колхознинг Тожибой Собиддинов бошлиқ бригадасида ғўзаларни ўт орасидан зўрға топасиз. Расулберди Ҳамдамов бошлиқ бригадада суғоришни сифатли ўтказишга эътибор берилмаяпти. Сувчи Турғунбой Нишонов ва Боймирза Жўраевлар суғоришни ўз ҳолига ташлаб қўйишган. Ваҳолонки, ғўза суғориш сувчидан чинакам маҳорат ва жонбозлик талаб қилади. Ҳосил тақдири сувчилар қўлида. Буни унутган сувчилар баъзи далаларни кўллатиб, баъзиларини эса чўллатиб қўймоқдалар.

«Октябрь 40 йиллиги» колхози ўтган йили ҳосилдорлик жиҳатидан райондагина эмас, Наманган областида ҳам энг сўнгги ўринлардан бирига тушиб қолганди. Бу ташвишли аҳвол колхоз правлениеси ва партия ташкилотини, активларни чуқур хулосалар чиқаришга ва ишда кескин бурилиш ясашга ундамоғи лозим эди. Афсуски, ўтган йилнинг аччиқ сабоқлари унутилди. Бу йил ҳам хўжаликда ғўза парвариши ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Ўтган йил ғўза парваришидаги нуқсонлар бу йил яна такрорланмоқда. Колхознинг кўплаб бригадаларида ниҳоллар чўллаб ётибди. Аммо кўпгина майдонлар суғоришга тайёр эмас, жўяклар ва ўқариқлар олинмаган. Бунинг асосий сабаби ишнинг тўғри йўлга қўйилмагани, мавжуд резерв ва имкониятлардан тўла фойдаланилмаётганидадир. Кўпгина тракторлар арзимаган сабабларга кўра ғўза парваришига сафарбар этилмаган. Колхозда техника ремонти устахонаси бор. Аммо бу устахона номигагина «бор». Аслида эса устахонада ҳеч қандай шароит йўқ ва айтарли бирон фойдали иш бажарилмайди. Колхоз инженери О. Келдиев, механик Х. Раҳмоновларни на даладан, на устахонадан топасиз. Улар амалий иш ўрнига қоғозбозлик билан шуғулланмоқдалар.

Умуман Уйчи райони хўжаликларида дала ишларини ташкил этиш, ғўза парваришини юксак агротехника талаблари асосида уюштириш ва мавжуд ишчи ҳамда техника кучларидан рационал фойдаланишга жиддий киришилмаётир. Ғўзаларнинг чанқаб ётиши, экин майдонларининг суғоришга тайёр эмаслиги, бегона ўт ва ғўза зараркунандаларини қиришга бефарқ қараб келинаётганлиги куздаги улкан хирмонларга салбий таъсир кўрсатиши мумкин.

Район пахтакорлари бу йилги юксак мажбуриятларини унутмасликлари керак. Ҳолва деган билан оғиз чучимайди. Худди шунингдек, мажбуриятларни баландпарвоз сўзларда, қуруқ сон ва рақамларда бажариш мумкин эмас. Дала ишларининг сифатига алоҳида эътибор бериш ва ҳар бир агротехника тадбирини ўз пайтида ўтказиш, деҳқонлар тили билан айтганда, темирни қизиғида босиш даркор. Ҳосил тақдири ҳал бўлаётган шу долзарб кунларда уйчилик пахтакорлар ғўза парваришини бутун чоралар билан кучайтиришлари зарур.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Ғўза парваришида долзарб дамлар бошланди. Пастдарғом районидаги «Москва» колхози деҳқонлари ғўза қатор ораларига сифатли ишлов бермоқдалар, вақтида озиқлантириб, қондириб суғормоқдалар. Гектаридан 45 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилган Саломат Амирова бошлиқ бригадада ғўза парвариши айниқса яхши ташкил этилган. Суратда: (ўнгдан) бригада бошлиғи С. Амирова ва илғор сувчи Т. Муродов ўртоқлар пахтазорда.

А. Кузьменко фотоси, (ЎзТАГ).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

„ТАЙЁРГАРЛИК СУСТ»

Газетанинг 25 май сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган мақола юзасидан Ғаллаорол район партия комитетидан қуйидаги жавоб олинди:

Мақола район партия комитетининг бюросида колхозларнинг раислари, совхозларнинг директорлари, партия ташкилотларининг секретарлари ҳамда бош мутахассислари иштирокида муҳокама қилинди. Унда келтирилган фактлар тўғри.

Ғалла ўрим-йиғимига тайёргарлик кўриш каби муҳим ишда камчиликка йўл қўйганликлари учун Ленин номли колхоз раиси Х. Эшқулов, бош инженери А. Абдужалиловлар қаттиқ огоҳлантирилди. Карл Маркс номли колхоз раиси Э. Ҳазратқулов ва шу колхознинг бош инженери Ҳ. Ҳайдаровларга хўжаликда комбайнларнинг ремонти суст бораётгани кўрсатилди.

Райком бюроси колхоз, совхозлар, «Узсельхозтехника» район бирлашмаси ва район қишлоқ хўжалик бошқармаси раҳбарларидан дон комбайнлари ремонтини жадаллаштириш ва уни тезроқ тугаллаш, ғалла ўрим-йиғимини уюшқоқлик билан қисқа муддатда ўтказиш, давлат плани ва олинган юксак мажбуриятларни муваффақиятли бажариш юзасидан зарур чоралар кўришни талаб этди.

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

НАВОИЙ, (**«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбиридан телефон орқали олинди**). Район чорвадорлари давлатга гўшт сотиш ярим йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Тайёрлов пунктларига 6.460 центнер бўрдоқи ва сўқим гўшти етказиб берилди. Бу кўзда тутилганидан 380 центнер кўп. «Гигант» совхози 390 центнер ўрнига 660 центнер, «Ўзбекистон» колхози 130 центнер ўрнига 140 центнер гўшт топшириб, районнинг муваффақиятига муносиб улуш қўшди. Свердлов номли, «Москва», Охунбобоев номли колхозларда ҳам гўшт тайёрлаш ярим йиллик топшириғи ошириб адо этилди.

«МУСОБАҚА МОҲИЯТИ»

«Атлас ишлаб чиқаришни йилига 7 миллион метр кўпайтириш имконини берадиган улкан корпус қад кўтараётгани бизни қувонтиради. Аммо қурувчилар ишни кунгилдагидек ташкил этганлари йўқ. Ўринсиз баҳоналарни рўкач қилиш ва сусткашлик бонсини бир-бирларига тўнкаш оқибатида маблағлар ўзлаштирилмай келяпти».

Газетамизнинг 18 апрель сонда «Коммунист мулоҳазаси» рубрикаси остида юқоридаги сарлавҳа билан босилган мақолада ана шулар ҳақида гап юритилган эди. Мақола юзасидан Ўзбекистон КП Марғилон шаҳар комитети қуйидагиларни хабар қилди:

Ҳақиқатан 1971—1972 йиллар мобайнида ва 1973 йилнинг ўтган 4 ойида асосий қурилиш материаллари ўз вақтида етказиб берилмагани, лойиҳа-техника ҳужжатлари муддатида тайёрланмагани сабабли қурилиш-монтаж ишлари ҳажми бажарилмай келди. Шаҳар партия комитети бу камчиликларни тугатиш чораларини кўрди. Қурилиш участкаси малакали инженер-техник ходимлар билан тўлдирилди. Шу кунларда 14-трестнинг Марғилон қурилиш-монтаж бошқармаси қурилишни тезда тугаллаб, ишга тушириш учун бутун кучни сафарбар этган. Ҳозир объектда иш икки сменада олиб борилмоқда. Шаҳар комсомол комитети қурилиш объектини ўз оталиғига олиб, шанба ва якшанба кунлари қурувчиларга ёрдам тариқасида комсомол-ёшлар ҳашарини уюштирмоқда.

Шаҳар партия комитети қурилишнинг биринчи навбатини белгиланган муддатда тамомлашни таъминлаш чораларини кўраётир.

ОЗОДАЛИК—САЛОМАТЛИК ГАРОВИ

УМУМХАЛҚ ИШИ

Тозалик — туман бойлик, дейди халқимиз. Озодаликка қанча эътибор берилса одамлар саломатлиги шунча яхшиланади. Шундай одамлар борки, уларнинг хонадонлари, ҳовлилари, кўчалари тоза. Бунга мисол қилиб Нукус шаҳридаги Карл Маркс, Куйбишев, Калинин, 1 Май, Хўжайли шаҳридаги Ломоносов, Дўстлик, Ленин ва бошқа кўчаларни, майдонларни кўрсатса арзийди. Айрим саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари, уларнинг раҳбарлари санитария-гигиена талабларига эътибор бериш, тозаликни мунтазам сақлашга эришмоқдалар.

Жумладан, ремонт-механика заводи, кийим тикиш фабрикаси, механизациялашган кўчма колонна, сут-ёғ заводининг ҳовлилари ободонлашган. Кўчатлар ўтказилиб, кўкаламзорлаштириш юзасидан анча ишлар қилинди. Тўрткўл, Беруний, Хўжайли, Қўнғирот шаҳарларида ҳам тозалик бўйича ибратли ишлар амалга оширилмоқда.

Лекин, автоном республиканинг ҳамма шаҳар ва районларида санитария-гигиена ишлари яхши йўлга қўйилган, деб бўлмайди. Шаҳар ва қишлоқларда водопровод ўтказиш ҳам кўнгилдагидек эмас. Масалан, Нукус, Хўжайли, Тахиатош, Чимбой, Мўйноқ шаҳарлари аҳолиси ҳалигача водопровод суви билан етарли таъминланмаган.

Нукус шаҳар водопровод қурилишига 10 минг сўм ажратилди. Лекин қурилишда силжиш сезилгани йўқ. Қорақалпоғистон Автоном республикаси Министрлар Советининг шу масала юзасидан чиқарган қарори ҳам бажарилмаяпти.

166-қурилиш трестининг бошқарувчиси В. Т. Степанюк:

— Қурилиш материаллари етишмаяпти, ишчи кучи кам,— дейишдан нарига ўтмаяпти.

Ўтган йили Тахиатошда водопровод қурилиши учун ажратилган 90 минг сўмдан атиги 24 минг сўми, Хўжайлида — 90 минг сўмдан 61 минг сўми, Шуманайда эса 60 минг сўмдан 48 минг сўми ўзлаштирилди, холос. Бу йил ажратилган маблағларнинг ўзлаштирилиши ўтган йилдагидан ҳам ёмон.

Нукус ва Хўжайли шаҳарларида ерларнинг мелиоратив ҳолати бузилмоқда. Натижада дарахтлар қуриб қолмоқда. Захни қуритиш устида етарли иш олиб борилмаяпти. Хуллас, шаҳарларда санитария-гигиена қоидалари қўпол равишда бузилмоқда. Бу ҳақда тегишли ташкилотлар жиддий ўйлаб кўришлари керак. Шаҳарда канализация-дренаж қурилишлари бошланди-ю, сўнг ташлаб қўйилди. 166-қурилиш тресті раҳбарларининг масъулиятсизлиги туфайли Нукус шаҳрида канализация қурилишига ажратилган

„СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ" РЕЙДИ

300 минг сўмдан 178.700 сўми, Хўжайлида эса дренаж қурилишига ажратилган 235 минг сўмдан 187 минг сўми ўзлаштирилди.

Амударё районидаги новвойхонада район аҳолиси учун ҳар куни кўп миқдорда нон тайёрланмоқда. Ана шу новвойхона ёнида район матлубот кооперацияси идораси ҳам жойлашган. Лекин йиллаб ремонт қилинмаган бу новвойхонани ҳозир таниб бўлмайди. Натижада санитария-гигиена қоидалари бузилмоқда. Шу райондаги А. Полвонов директорлик қилаётган гастрономда бешта холодильникдан биттаси ҳам ишламайди. Лекин бу айрим кишиларни ташвишга солмаяпти. Кўпчилик шаҳар ва районлардаги ошхоналарда, ресторанларда, озиқ-овқат магазинларида бузилган холодильниклар ремонт қилинмаган. Ҳавонинг иссиқ кунларида озиқ-овқат, ичимлик сувларни сақлашга етарли эътибор берилмаётир.

Нукус, Хўжайли, Қўнғирот, Беруний, Тўрткўл, Амударёдаги колхоз бозорларининг аҳволи ҳам талабга жавоб бермайди. Бостирмалар, прилавкалар ремонт қилинмаган. Ахлат яшчиклари ўрнатилмаган. Бозорлар ёнидан ўтган ариқлар ифлос, сувсиз қақраб ётибди. Нукус, Хўжайли шаҳарлари посёлкаларига хизмат қилувчи автобазалар томонидан санитария-гигиена қоидалари қўпол равишда бузилмоқда. Маршрутларга ремонт талаб бузуқ автобуслар чиқарилмоқда. Автобусларнинг эшиклари очилса, ёпилмайди. Ичига бирор марта супурги тегмаган, ойналари ва ўриндиқлари ифлос.

Автоном республиканинг шаҳар ва районларида ахлатни чиқариб ташлаш яхши ташкил қилинмаган. Эҳтиёт қисмларнинг етишмаслигидан транспортларнинг ярми тўхтаб турибди. 87 та ахлат ташувчи машина, 49 та сув сепувчи машина ва бошқа транспорт воситаларини мисол қилиб кўрсатишнинг ўзи кифоя.

Қорақалпоғистон АССР Коммунал хўжалик, Савдо министрлиги ва бошқа министрликлар, матлубот кооперацияси ва уларнинг раҳбарлари санитария-гигиена ишларини тубдан яхшилашга етарли эътибор бермаяптилар. Шаҳар ва район марказларининг тоза бўлиб туриши учун кураш олиб бориш ҳар бир муассаса, қурилиш, идора раҳбарининг, умуман, ҳар бир кишининг бурчи бўлмоғи керак.

Қ. УРИНБОЕВ,
Қорақалпоғистон АССР эпидемия-санитария врачи.

Т. ҚАЛАНДАРОВ,
«Совет Қорақалпоғистони» газетаси ходими.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Қувонч хабарлар

БУХОРО. Шаҳар ва районларнинг марказларидаги магазинларнинг пештахталарида хонада кийиладиган енгилгина пойафзал кўзга ташланиб қолди. Бухоро пойафзал фабрикаси коллективи ёз мавсумига атаб ана шу маҳсулотни ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Корхона конвейеридан ҳозирнинг ўзидаёқ янги нусхадаги пойафзалдан қирқ минг жуфт чиқарилди. Фабрикада ёзлик маҳсулот турини чиқариш билан бирга хотин-қизлар ва болалар этикчаларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилмоқда. Бу йил шундай пойафзаллардан 30 минг жуфтдан кўпроқ чиқарилади. Корхонада учинчи кварталда майда туркумлар цехи ишга туширилади. Бу эса, корхонада моделли пойафзал чиқариш имконини беради.

ХУЖАОБОД (Андижон области). Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлигига қарашли Киров номли боғдорчилик совхозининг консерва заводида тўртта поток линияси монтаж қилиб бўлинди. Ана шу установкаларда ўрик, олча, олма ва томат шарбатлари ишлаб чиқарилади. Қўшимча ускуналарнинг ишга туширилиши корхонада йилига ўн миллион банка мева-сабзавот консерваси ишлаб чиқариш имконини беради. Агар совхоз бундан аввал ўз боғларида етиштирилган мевани қайта ишлаш учун Андижон, Фарғона ва Янгийўлга жўнатган бўлса, эндиликда областдаги қўшни районлар боғларининг туҳфасини ҳам ўзи қабул қилиб олишга қодир.

НУКУС. Тахтакўпир районидаги Димитров номли совхознинг марказини телефонлаштириш лойиҳасини Қорақалпоғистон автоном республикаси алоқа-ишлаб чиқариш техника бошқармаси ҳузурида тузилган лойиҳа-конструкторлик бўлими коллективи ишлаб чиқди. Бу бедачилик хўжалигида юз номерли автомат телефон станцияси қуриш, совхоз ишчиларидан кўпдан-кўп кишиларнинг хоналарига телефон тушириш кўзда тутилган. Қорақалпоғистонлик алоқачилар йил бошидан буён учта совхозни ва битта посёлкани телефонлаштириш лойиҳасини тайёрлаб беришди. Лойиҳа-конструкторлик бўлими коллективи беш йилликнинг охирига қадар Қорақалпоғистондаги пахтакор, чорвадор ва шоликор хўжаликлардан 25 тасига лойиҳаларни топширади. (ЎзТАГ).

60 центнерчилар мусобақаси

Урганч районидаги Ленин номли колхознинг Ўзбекистон ССР Олий Советі депутати Ҳожи Қурбонов бошлиқ бригадаси аъзолари бу йил юксак мажбурият олишган. 70 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 60 центнер «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилинган. Депутат бошлиқ бригадада дала ишлари аҳдга яраша ташкил этилган. Тўпа гектарлар таъминланиб, ҳар гектар ерда ўрта ҳисобда 85 минг туп ғўза ўстириляпти.

Ўз вақтида кўрилган тадбирлар туфайли ҳашарот тарқалишининг олди олинди. Механизаторлардан Бекберган Оллоёров ва Рўзмат Бекчонов ғўза қатор ораларига ишлов беришда ғайрат кўрсатишяпти. Тажрибакор сувчи Шариф Зарипов ўсимликнинг талабига қараб об-ҳаёт тараб, ғўзани яшнатяпти. Агротехника қоидалари асосида парвариш қилинаётган ғўзалар ёппасига шоналади ва гул кўрсатди.

60 центнерчи бригадада мусобақа ҳар ўн кунда якунланиб, дала ишлари илғорлари моддий ва маънавий рағбатлантирилмоқда. Мўл ҳосил бунёдкорларига қулай маданий-маиший шароит яратиб берилган.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Давримизга илғор анъаналар ярашади

СОВЕТ ИТТИФОҚИГА ХИЗМАТ ҚИЛАМАН!

Мен уларни кунда учратаман, не-не ниятлар билан вояга етказилган навқирон, қўҳлик, ўктам, танти йигитлар. Улар ўн тўққиз ёшлилар.

Уларни ҳар куни учратаман — шуни ҳис қиламанки, ҳамма меҳр билан, ифтихор билан кузатиб қолади бу ўғлонларни.

Неча шаҳар, неча қишлоқлардан Совет Армияси сафига ёшлар жўнаб кетишди. Уларнинг олди манзилларига етиб улгурдилар, қолганлари йўлда бормоқдалар. Оқ йўл, ўғлонлар, деб қолишди, очиқ чеҳра билан оналаримиз. Хотиржам ҳаётимиз, тинчлигимиз посбони-жанговар йигитларнинг онаизори экани билан уларнинг кўкраги баланд.

Ким жигарбандини бағридан йироқлатгиси келади. Очиғи — қалбимиз увишиб, интиқ қолмоқдамиз, яна ўғлонларимиз жанговар ҳаётга кўникиб кетармикан, биз, оналарни уялтириб қўймасмикан деган жиндек ташвиш ҳам йўқ эмас.

Армия — чиниқиш мактаби. У ерда онгли ва темир интизом барчага баробар. Барчамизнинг ўғилларимиз бирдек ирода ва сабот кўрсата олармикинлар? Боғча, мактабдан нари жилмаган дилбандларимиз айрилиқ фироғига кўникиб кетишармикан?! Ахир, бу уларнинг ҳаёт сўқмоқларининг бошланиши-ку! Ўғлонларимизга қандай тарбия берганимиз, нималарга одатлантирганимиз ҳадемай синовдан ўтади. Фарзандларимизнинг пешонасидан ўпиб, оқ йўл тилаб қоламиз-у, уйга борибоқ айтилмаган, унутиб қолдирилган насиҳат ва маслаҳатларимизни битиб хат ёзишни кўнглимизга тугиб қўямиз.

Улуғ Ватан уруши ғолибларининг ўғлонлари, невараларини кузатиб қолмоқдамиз. Минг тўққиз юз қирқинчи йиллардаги ўн тўққиз ёшлиларнинг билимдон, ўқимишли авлодлари булар. Шундай экан, улар юзимизни ерга қаратишмайди, меҳнатимизни зое кетказишмайди. Ишончимизни кўнглимиздагидан аъло бажариб, бағримизга омон-эсон қайтиб келадилар, деб комил ишонч билан айта оламиз.

Ўғлонларимизни армияга кузатиб қолиш, кутиб олиш тантана тусини олмоқда, яхши анъаналаримиздан бирига айланиб бормоқда. Ота-оналар ўғилларининг дўст-ўртоқларини, қариндошларини йиғиб, кузатув кечаларини ўтказишмоқда. Кўпчилик оилалар бундай кузатув кечаларини меёрида камтар қилиб ташкил этмоқдалар. Лекин баъзи оталар, оналар:

— Фарзандимиз учун молимизгина эмас, жонимизни ҳам аямаймиз, деб ҳаддиларидан ошиб кетмоқдалар. баъзи жойларда кузатув маросимлари тўйга айланиб кетмоқда. Ёш ўсмирларга ичкиликлар тортилмоқда. Натижада ёшларда кечани бири бирини-кидан ошириброқ ўтказиш иштиёқи сезилмоқда.

Шундай базми-жамшидлардан бирида кўнгилсиз ҳол рўй берди. Армияга кузатилаётган йигит ҳарбий комиссариатга вақтида етиб келолмади. Ўртоқлари эса, аллақачон жўнаб кетишганди. Ҳарбий комиссариатдан хабар олиш учун келишганда бу ўғлон кечаги кайф тароқликдан кейин бир алпозда тўшакда ётарди...

Ҳайрлашув маросими яхши. Лекин... Ўғлимнинг тенгқурлари армияга кетяпти. Кунда бўлмасаям, кунора кузатувга борзди. Баъзида қиттай-қиттай ичган бўлади.

Ҳамма ноҳушликлар шу қиттай-қиттайдан бошланмасмикан?! Ўғилларимиз дастлабки мустақил ҳаётга қадам қўйяптилар. Биринчи қадам дадил, покиза бўлса, кейингилари шунга монандлашади, эргашади.

Бу борада яна бир нарсани айтиб ўтмоқчиман. Кузатувга ўн-ўн беш одам чиқади. Агар ҳар бир кетувчи йигитни шунчадан одам кузатса, вокзалдаги ола-ғовурни тасаввур қилинг-а! Тунов куни бир манзаранинг гувоҳи бўлдик. Йигитни ота-онаси, ўртоқлари, қариндош-уруғлари ўраб олишган. Йигитнинг кўзлари эса олазарак, кимнидир қидирарди. Қидиргани қиз эса ийманиб, сув будкасининг орқасида турарди. Қиз йигитнинг олдига бориб, ҳайр-хўшлашишга, ботинолмади, йигит ҳам яқинларидан ортиб, қиз билан бафуржа гаплаша олмади. Қизнинг эса айтадиган гаплари кўп эди. У йигитни вафо ва садоқат билан кутишини, унга тез-тез хат ёзиб туришини ва яна аллақандай дил сўзларини айтиш иштиёқида ёнарди. Кўнглини очолмай қолди. Йигит севгилисидан кўнгли тўқ бўлса, руҳланиб, хизматда ҳам астойдил ўз бурчини ўтайди, яхши истаклар билан яшайди...

Кузатувга ота-оналар овора бўлиб чиқиши шартмикан, узоқдаги қариндошларни безовта қилиб чақиртириш ҳам одобдан эмас. Йигитнинг икки-уч ўртоғи кузатиб чиқса етарли-ку. Бу борада ёшларнинг кўнглига ҳам қараш керак.

Йигитларимиз вақти келиб, армия сафига кузатилар экан, кутиб олинар экан, бу анъаналарни янада нашъали ва мароқли ўтказишда комсомол ташкилотлари ташаббусни ўз қўлларига олсалар, ёшлар меҳнат қиладиган коллектив, улар яшайдиган маҳалла активлари ҳам бу маросимни кўнгилдагидек ўтказишда ёрдамлашсалар, активликни янада оширсалар, кўнгилдагидек бўларди.

Фарзандларимиз Совет Армияси сафига қадам қўяётир. Эртага улар бу сафда, командир қаршисида честь берадилар:

«Совет Иттифоқига хизмат қиламан!».

Холида АҲРОРОВА.

Таскира Аҳмедова Наманган область Учқўрғон районидаги илғор сут соғувчилардан. У 15 йилдирки В. И. Ленин номли совхознинг сут-товар фермасида сидқидилдан меҳнат қилиб келади. Аҳмедова узоқ йиллар давомида тўплаган тажрибаларини ёшларга ўргатишга ҳаракат қилади. Яқингинада Наманган область Советига депутат қилиб сайланган Р. Жўраева ҳам унинг шогирдларидан. Устоз ва шогирд бу йил ҳар бир соғин сигирдан 3500 литрга етказиб сут олиш учун аҳд қилишган. Суратда: Т. Аҳмедова (чапда) ва Р. Жўраева.

Рассом П. Скотарь.

ФУТБОЛ

ИККИНЧИ ЭШЕЛОНДА

◆ СССР футбол федерацияси биринчи лига командалари ўртасида мамлакат биринчилиги учун 19 июнда бўлиб ўтган ўйинларнинг натижалари қуйидагича бўлганлигини хабар қилади:

«Шахтер» (Қарағанда) — «Шинник» (Ярославль) — 2:1, «Кузбасс» (Кемерово) — «Текстильщик» (Иваново) — 1:0, «Торпедо» (Кутаиси) — «Спартак» (Ивано-Франковск) — 1:2, «Металлург» (Запорожье) — «Металлист» (Харьков) — 4:0, «Нефтчи» (Боку) — «Олга» (Фрунзе) — 5:1, «Памир» (Душанбе) — «Строитель» (Ашхобод) — 2:0, «Крилья Советов» (Куйбишев) — «Металлург» (Липецк) — 2:1, «Звезда» (Пермь) — «Локомотив» (Москва) — 1:1, (11 метрлик жарима тўпи бўйича — 4:3), «Спартак» (Нальчик) — «Нистру» (Кишинёв) — 1:0, «Спартак» (Орджоникидзе) — «Черноморец» (Одесса) — 1:2.

◆ РСФСР футбол федерацияси иккинчи лига (олтинчи зона) командалари ўртасида мамлакат биринчилиги учун 18 июнда бўлиб ўтган ўйинларнинг натижаларини қуйидагича бўлганлигини хабар қилади: «Спартак» (Семипалатинск) — «Зауралец» (Курган) — 3:1, «Восток» (Усть-Каменогорск) — «Нефтяник» (Тюмень) — 1:0, «Автомобилист» (Қизил Ўрда) — «Трактор» (Павлодор) — 2:0, «Енбек» (Жезқозғон) — «Динамо» (Целиноград) — 1:0, «Андижанец» (Андижан) — «Олатов» (Жамбул) — 1:2, «Янгиариқ» (Янгиариқ) — «Нефтяник» (Фарғона) — 1:0, «Автомобилист» (Термиз) — «Нефтяник» (Ленин райони) — 1:0, «Янгиер» (Янгиер) — «Труд» (Жиззах) — 0:0 11 метрлик жарима тўплари бўйича — 3:4).

◆ РСФСР футбол федерацияси иккинчи лига (бешинчи зона) командалари ўртасида мамлакат биринчилиги учун 19 июнда бўлиб ўтган ўйинларнинг натижалари қуйидагича бўлганлигини хабар қилади:

«Баррикади» (Волгоград) — «Химик» (Дзержинск) — 2:2, (11 метрлик жарима тўплари бўйича — 5:4), «Локомотив» (Оренбург) — «Динамо» (Киров) — 1:1 (5:6), «Волга» (Ульяновск) — «Корд» (Балаково) — 2:4, «Торпедо» (Тольятти) — «Сура» (Пенза) — 3:0, «Спартак» (Йошкар-Ола) — «Локомотив» (Челябинск) — 1:0. (ТАСС).

МОСКВАДАН ХАТ

ЎЗБЕКИСТОН—ҚАРДОШЛАР ОИЛАСИДА

Ватанимиз пойтахтидаги «Революция музейи» залида ташкил этилган кўргазманинг очилганига қарийб бир ой бўлди. «Совет Ўзбекистони — СССР халқлари қардошлик оиласида» деб аталган бу кўргазма москваликларда ҳамон катта қизиқиш уйғотмоқда. Кўргазмага қўйилган экспонатлар билан танишаётганлар орасида турли миллат ва касбга оид кишилар, москвалик меҳмонлар бор. Хотира ва таклифлар китоби саҳифалари тобора серқуёш ўлка ҳақидаги таассуротли илиқ сўзлар билан бойиб боряпти.

— Ўтган чоршанбада музейда Ўзбекистон куни бўлиб ўтди, — деди «Революция музейи» директори А. Толстихина. — Шу кунги илмий кенгашдаги суҳбатларимиз, илмий ахборотларимизнинг бари «оқ олтин» ўлкасига, унинг ҳам иқтисодий, ҳам маданий равнақига бағишланди. Томошабинларга кўргазманинг мақсад-мазмуни ҳақида атрофлича кенгроқ маълумот берилди. Кўргазма залларини айланганлар бугунгача 50 мингдан ошиб кетди.

«Ўзбекистон кунлари» ўзига ярашa байрамга айланди. Москвалик томошабинлар эса ўз ўрнида серқуёш ўлка илғорлари — Ленин мукофоти лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Т. Охуновани, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони «Ташсельмаш» заводининг илғор ишчиси М. Юсуповни, Тошкентдаги уйсозлик комбинатининг диспетчери Т. Қурбоновни ва мўйқалам устаси А. Абдуллаевни илиқ қаршиладилар. Ўзбек санъат усталари ижросида берилган концерт москваликларда катта таассурот қолдирди.

Л. ЛЮБАВИНА.

Газетхонлар илтимосига кўра

ҲАРОРАТ ВА ОРГАНИЗМ

Тиббий жиҳатдан қуёшли кунлар, умуман, очиқ об-ҳаво дилни шод-ҳуррам этишдек ажойиб хусусиятга эга.

Лекин иссиқ, шабадасиз кунлар асабни андак «тирнаш»га ҳам қодир. Айни чоғда қуёш нурлари, ҳарорати табиатга жон ато этади, ҳаёт бағишлайди. Масалан, экин ва мевалар қиёмига етади, дарахтлар қувват йиғади, ердан зах, нам кўтарилади. Микроблар ҳалок бўлади. Донолар «Қуёш тушган ҳовлига шифокор кирмайди» деб бежиз айтишмаган. Н. И. Подвойский «кабинетсиз ва дипломсиз, афишасиз ва муҳрсиз ва яна бепул даволайдиган пролетар шифокор — бу қуёшдир», деган эди.

Чиндан ҳам, офтоб билан ошна кишининг бронза териси, чиниққан бадани ўта ҳаётчан бўлиб, унча-мунча касалликларга дучор бўлавермайди. Бод, грипп, сил, ярачақа нари юради. Буйрак касали табиий шифо топади, кўксовлар ором олади.

Ҳар бир нарсанинг меъёри бўлганидек, ташқи ҳароратнинг ҳам ўлчови бўлиши керак, албатта. Масалан, ҳавонинг ҳарорати 40 даража, намлиғи 30 процентга тўғри келса, ёки ҳарорат 30 даража атрофида бўлиб, намлик 80-85 процентгача кўтарилса, организм қийин аҳволда қолади: қизийди-ю, терламайди. Тер чиқмадими, демак одам қизийди, ҳолсизланади.

Ҳаво ҳарорати қанча баланд бўлса, шунча ҳаво, бинобарин, кислород босими пасаяди, қонга ўтиб, сингиши қийинлашади. Натижада организмда кислород танқислиги юзага келади.

Маълумки, одам организмининг ҳарорати 36,5 даража атрофида бўлади. Агар ташқи ҳарорат ундан баланд бўлса (38-40) демак, одам чор-ночор исий бошлайди, бинобарин, киши ўзини ноқулай сезади; бўшашади, боши оғрийди, совуқ тер босади, тез-тез нафас олади. Оғзи қуриб, ташна бўлади. Агар офтоб урган бўлса, бемор қусади, ҳушидан кетади. Профессор З. Умидованинг айтишича, офтоб урганда юрак ва томирлар ноқобиллиги каби аломатлар содир бўлади.

Бу ҳолат, айниқса, кеч соат 7-8 ларда содир бўлади: иссиқ ва дим вақтида киши қизиб, бўшашиб кетади, баданни майда тер босади.

Организм ажойиб яратилган. Унинг ҳаётбахш сирларидан бири ўзидан иссиқлик ажратишидир. Олимларнинг таъкидлашича, агар киши ўзидан иссиқлик чиқармай қўйса, 40 соатда бадан қайнаш даражасига етади.

Тажрибалар шуни кўрсатадики, нормал ҳолатда киши баданидан иссиқликнинг қарийб 65 проценти тери орқали, 27 проценти нафас олиш йўллари орқали чиқади ва 8 проценти бошқа воситалар туфайли сарф бўлади.

Иссиқ кезларда энг қулай кийимлар: устки кийим енгил ва кенг, юмшоқ ва оқ тусда бўлиб, кишининг исиб кетишига йўл қўймайди. Шу жиҳатдан қараганда, оддий матодан тикилган кийим қулайдир. Бош кийим юзни қуёш нурларининг тикка тушишидан сақлаши керак. Қора кўзойнак кўз қувватини асрайди, пешана ва кўз атрофини тарғил ажин босишидан сақлайди.

Ёзда ташналикни қондириш асосий аҳамиятга эга. Чанқаган кишининг бадани кўп тер чиқарганидан қон, ҳужайра ва тўқималарнинг қисман қуюқлашувига сабаб бўлади. Ваҳоланки, қоннинг 83 процентини, мия, юрак, жигар ва мушакларнинг 70-80 процентини, суякларнинг эса 15-20 процентини сув ташкил қилади. Демак, терлаш билан бирга органларда сув миқдорини доимо сақлаб туриш лозим бўлади. Бунинг учун киши бир кунда тахминан 2,5-3 литр сув ичса кифоя.

Чанқаган вақтда сувни кўп миқдорда ва тез-тез ичиш асло ярамайди. Чунки сувни ўзлаштириш ва ташқарига чиқариш учун юрак анча куч сарфлайди. Шунинг учун ҳам кўп сув ичган киши бўшашиб кетади. Чанқовни босишда чой (айниқса, кўк чой) мос келади. Унинг таркибида юракнинг ишини режаловчи дори (кофеин) бор. Юраги суст кишилар айронни аччиқ, яхна чой билан тайёрласалар, одам унча бўшашиб кетмайди.

Ёзги нонушта ва тушки овқат кишини чанқатадиган бўлмаслиги керак. Тушки овқат учун окрошка айниқса, ота-боболаримиз севиб ичадиган серқатиқ яхна мошхўрда, қатиқ, айрон, аччиқ-чучук истеъмол қилиш ва мева шарбатлари ичиш фойдалидир.

Чанқовни қондириш учун нордон шарбатлар (лимон, мандарин, помидор, олча ва олчали шарбат) айни муддаодир. Масалан, томат шарбати витаминлардан «А» (каротин), «С» (аскарбин кислотаси) ва «РР» (никотин кислотаси)ларга жуда бой. Бу шарбат милк, томир, кўз ва терини мустаҳкам қилади, организмнинг касалликларга бардош бериш хусусиятини оширади, кишини юқумли касалликлардан, ангина, юқори нафас йўлларининг яллиғланишидан сақлайди, бақалоқларнинг озишига ёрдам беради. Мандарин, наъматак, лимон, анор, ўрик, олча шарбатлари шунингдек, қизил сабзи ҳам шу хосиятлардан холи эмас. Ҳўл мевалар кишини тутоқтирмайди, бинобарин, одам чанқамайди. Аммо, ҳўл мевалар ювилмаган, яъни тоза бўлмаса, меъда-ичак касалликларининг тарқалиб кетиши ҳеч гап эмас. Қимиз шифобахш ичимлик бўлибгина қолмай, балки чанқовни қондириш, овқатни ҳазм қилиш хусусиятига ҳам эга.

Маълумки, ёзда меҳнат қилган киши иссиқни сезмайди. Ҳароратсиз киши эса, аксинча, исиб кетади, ҳаво дим туюлади. Кечқурунлари майдон ва хиёбонларда, боғ ва кўлларда дам олиш фойдали.

Тоза сувнинг шилдираб оқиши, дарахтларнинг соя-салқини, шабада, райҳон ва гуллар уфори киши табиатини равшан қилади, ҳароратни қайтаради.

Тоза уй салқин, тоза пиёла ширин, дейишади. Дам олиш кунлари саёҳатга чиқиш, кўкаламзорларда, дарё бўйлари, тоғ ва шаршаралар бағрида ҳордиқ чиқариш кишига руҳан осойишталик ато этади.

Боғ-роғлар, тоғу-тошлар ҳавоси чиқинди моддалардан (водород, хлор, чанг, тутун, микроблардан) ҳийла холи бўлади. Уларнинг ўрнини, аксинча, организм учун фойдали уфори мойлар, муаттар ҳидлар, фитонцидлар ва гул чанглари эгаллайди. Бу соф, майин муаттар ҳаво осонлик билан ўпкага йўл топади, киши беихтиёр чуқур-чуқур нафас олади. Аввало, қон, сўнг ўша қон орқали бутун тўқима ва ҳужайралар кислород танқислигидан ҳоли бўлади.

З. ЭГАМБЕРДИЕВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач, медицина фанлари кандидати.
З. ЭГАМБЕРДИЕВА,
медицина фанлари кандидати.

ТУЙХАТ

УСТОЗ СОЗАНДА

Республикамиз жамоатчилиги бугун элда эъзоз топган созанда, Ўзбекистон ССР халқ артисти, бастакор Ғанижон Тошматов туғилган кунининг 60 йиллик тўйини нишонламоқда. Моҳир созанда қўлига камон олиб, куй чала бошлаганига мана, 40 йил тўлди.

Ғанижоннинг қобилияти борлигини сезган акаси камончи Каримшер Тошматов (ҳозир 76 ёшда) унга меҳрибонлик қилди, куйлар ўргатди. Созга анчагина қўли келиб қолган Ғанижон 17 ёшида, 1930 йили акаси билан бирга Асакадан Андижонга йўл олади. Тўхтасин Жалилов бўлажак санъаткорни ўзи раҳбарлик қилаётган Андижон театри халқ чолғу асбоблари ансамблига шогирд-камончи қилиб олиб қолади.

Моҳир созанда ва бастакор сифатида танилиб қолган Ғанижон Тошматов 1939 йили Фарғона область театрига музика раҳбари этиб тайинланади. Бу даврда у ижодий иш билан ҳам шуғулланар эди. Кичик-кичик қўшиқлар яратиш билан бирга каттароқ ишга ҳам қўл уради. У Навоий достони асосида Хуршид яратган «Лайли ва Мажнун» музикали драмасига музика ёзади.

Ғанижон Тошматов Фарғонада машҳур қизиқчилар Юсуфжон Шакаржонов, Оҳунжон Ҳузуржоновлар билан яқиндан танишди, уларга ҳамнафас бўлди. Севимли халқ ҳофизлари Жўрахон Султонов, Маъмуржон Узоқовларга жўр овозлик қилди. Камончи-созанда Ғанижон Ҳатамов, Зокиржон Ҳайдаровлар билан Лагон, Фарғона каналлари қурилишида соз чалиб, фидокорона меҳнат қилаётганларга яхши кайфият улашди.

Унинг ижодкорлик фаолияти 1946 йилдан, яъни Ўзбекистон радиосининг халқ чолғу асбоблари ансамблига ишга келганидан сўнг янада гуллади. Ўзбек музика меросининг чуқур билимдони, устоз бастакор ва ҳофиз Юнус Ражабий, зукко ва нозик дидли бастакор Имомжон Икромов унга яқиндан ёрдам берди. Бастакор-созанда эларо танилиб, ўзига синмас қанот ясаб олган талай қўшиқлар яратган. «Истадим», «Кезарман» (Навоий ғазаллари), «Гулжамол» (Бобир ғазали), «Ёрим келур» (Собир Абдулла ғазали), «Гагарин» (Акмал Пўлат шеъри) фикримизнинг далилидир. Ижодкор композитор Борис Зейдман билан ҳамкорликда Туроб Тўланинг «Қари қиз» музикали драмасига музика яратди. Унинг «Санам» номли уч қисмли вокаль-сюитаси уйғур тилида радиотингловчилар қалбини хушнуд этмоқда.

Ғанижон Тошматов ўз йўли, услуби, овозига эга бўлган созанда. Ғижжакда ижро этилган ва эфирда жаранглаган «Тонг отгунча», «Чаман йиғлар», «Қайтарма», «Тановар», «Ушшоқ», «Ироқ», «Наво» каби куйлар тараларкан, тингловчилар ҳеч иккиланмай, бу — Ғанижоннинг сози, баракалла, дейиши бежиз эмас!

Ғанижон Тошматов нозик дидли бастакор ва уста созанда, дедик. Лекин унинг яна бир кўпчиликка кам насиб этган фазилати бор. Ғанижон Тошматов — аскиячи. У кириб келган даврага ҳар доим файз, шодиёна кайфият кириб келади. Унинг ширин лутфи, ўткир, қочирим, ҳазил-мутоибалари давраяни яшнатиб юборади.

Ғанижон Тошматов ўз устозларидан бири Юсуфжон қизиқнинг: санъаткор пок ва ҳалол бўлиши керак, деган ўгитига ҳамиша содиқ бўлиб келмоқда. Шу туфайли ҳам элда эъзоз топмоқда.

Ғанижон Тошматов халқ олдидаги хизматлари эвазига ҳурмат ва эътибор эгаси бўлди. Унга 1964 йили Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, яқинда эса Ўзбекистон халқ артисти деган юксак унвон берилди.

Ғанижон Тошматов бугун ўзи устоз. Жуда кўп созанда ва хонандаларнинг меҳрибон мураббийси. Бугун санъаткор 60 ёшда! Биз ҳам севимли юбилярга чин юракдан, тўй муборак, муборак ёш қутлуғ бўлсин, деймиз.

Дадаали СОАТҚУЛОВ,
Ўзбекистон халқ артисти.
Ҳайдар МУҲАММАД,
қўшиқчи-шоир.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

«МУҚАДДАС» ТИМСОҲЛАР

Биз бу тимсоҳлар ҳақида Гананинг шимолидаги Тамал шаҳарчасида меҳмонхонада турганимизда эшитдик. Юқори Вольта чегараси яқинидаги Пага қишлоғи аҳолиси тимсоҳлар билан жуда инoқ яшаётгани ҳақида ҳикоя қилиб беришди.

Биз фотограф Стефано Аркетти билан бир одамни ёллаб йўлга тушдик. Йўл саваннани кесиб, шимолга олиб борарди. Йўлбошловчимиз инглизчани бироз билар, Юқори Вольта чегарасида яшовчи груси ва фрафра қабиласидан бўлган африқаликлар тилини тушунарди. Пага қишлоғи бир нечта пахса деворли уйлардан иборат бўлиб, атрофида кўллар кўп эди. Кўллар теварагида қамишлар ўсиб ётибди. Биз каттагина бир кўл соҳилида тўхтадик. Соҳилда ўрта бўйли бир киши ўтирарди. «Тимсоҳлар котиби» — дея таништирди уни бизга ҳамроҳимиз. Бу киши тимсоҳлар билан бўладиган барча маросимларни бошқаради, тимсоҳлар билан мулоқатда бўлади, уларни душманлардан ҳимоя қилади». «Котиб» ечиниб сувга тушди ва шунғиб анча пайтгача йўқ бўлиб кетди. У сувда бир кўриндию яна шўнғиди. Бир неча минутдан кейин «котиб» соҳилдан 20 метрлар чамаси наридан чиқди ва бизга қараб сузиб кела бошлади. «Келишяпти» — деди у сувдан чиқиб.

Соҳилга биринчи бўлиб етиб келган жонивор шошилмасдан сувдан чиқди ва нарироқда ўтирган «котиб» томон судралди. Уч метрча келадиган тимсоҳнинг елкаси ялтирар, баҳайбат оғзидан ўткир тишлари кўриниб турарди.

«Котиб» унинг устига энгашди, тимсоҳга, ниманидир шивирлаб, эркалаб, даҳшатли башарасини силай бошлади. У тимсоҳнинг ҳар дақиқада қўлига чанг солишидан наҳотки ҳайиқмаётган бўлса?! Ақлли махлуқнинг бу даҳшатли тимсоҳ билан бунчалик бемалол муомала қилаётганига ақл бовар этмасди.

Кўлда сузиб келаётган тимсоҳлар қирғоққа етишгач, ниманидир кутишгандай тўхтаб қолишди. Бироздан кейин «котиб» жониворларнинг ёнига борди. Шундан кейин улар бирин-кетин сувдан чиқиб, аввал чиққан тимсоҳга яқинлашишди. «Котиб» ишора қилиши билан атрофда уймалашиб турган болалар тимсоҳларга ташланишди. Уларнинг елкасига ўтириб ўйнай бошлашди. Болалар тимсоҳларнинг оғзига тушиб қолишдан қўрқмасдан уларнинг устига миниб, томоша кўрсатишарди.

Болалар тимсоҳлар билан бир соатча ўйнашди. Сўнгра «котиб» болаларни тўхтатиб, тимсоҳлар чарчаб қолишди, энди уларни рози қилиш керак, деди. Ахир, кишилар ҳузурига чиққани учун тимсоҳларни мукофотлаш керак эди-да. «Котиб» болалар қулоғига алланималар деб шивирлади. Болалар дарҳол қишлоққа чопиб кетишиб бир неча тирик хўроз, товуқ ва жўжа олиб келишди. Тимсоҳлар шу заҳотиёқ ўлжаларни ютиб, «йиғлаб» олишди. Уларнинг кўзларидан оқиб тушган ёш оёқларига томди.

Альберто ОНГАРО,
(«За рубежом»дан).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 12.35 — Янгиликлар. 12.45 — **Дактари** (бадиий фильмнинг 11-серияси). 14.00 — **Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити.** 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — **Студентлик — олтин даврим.** 19.05 — «Ўзбекистон» тележурнали. 19.15 — Ахборот. 19.30 — Ўн минут музика. 19.40 — Ахборот. 20.00 — Актёрлар ва роллар. Б. Нурмуҳамедов. 21.00 — МОСКВА. **Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити.** 22.00 — ТОШКЕНТ. Дала ишлари кундалиги. 22.10 — Меҳнатни шарафлаймиз. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Балет-эртак. 11.25 — Ҳужжатли фильм. 11.45 — **Садко** (бадиий фильм). 18.30 — МОСКВА. 19.15 — «Жасорат». 19.45 — Бадиий фильм. 21.00 — **Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити.** 22.00 — Концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 22/VI да **Севилья сартароши.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Бахтли кема командири — «МОСКВА» (жуфт соатларда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 2, кеч соат 6, 8 да).

Ҳамма гапни айтмабсиз, Ферран — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун), ҲАМЗА номли (эрталаб соат 11, кундуз соат 1, 3 да).

Ўрнини топган киши — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11, кундуз соат 3.30, кеч соат 7.30 минутда), «ЧАЙКА» (кундуз соат 4, кеч соат 9.45 минутда).

Олтин ўқ (эрталаб соат 10, 11.40), **Сайха** (кундуз соат 1.30, 4, кеч соат 6.40, 9.20 минутда) — НАВОИЙ номли.

Катта сайр — «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 1, кеч соат 8 да), «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч соат 8 да).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Салом ва хайр — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Сангам — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Ўжар капитан — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Сибирлик аёл — «ДРУЖБА» (кундуз соат 12, 2.30, 5.15, кеч соат 8 да).

Қувғинлик — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 1, 3, кеч соат 9 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Отам, онам, хизматкор ва мен — «РАКЕТА».

Ўрнини топган киши — КИРОВ номли.

Бахтли кема командири — «ФЕСТИВАЛЬ».

Қонун қонунлигича қолади — «ХИВА».

Улкан севги серенадаси — ТЕЛЬМАН номли.

ЛЕНИН КОМСОМОЛИ БОҒИНИНГ
«Яшил театрида»
«СИЗ ЁҚТИРГАН САНЪАТКОРЛАР»
туркумидан

22 июнда
Фарғоналик лирик хонанда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Таваккал ҚОДИРОВ.

23 июнда
Қирғизистонда хизмат кўрсатган артистка Ерқиной ХАТАМОВА ва солист Исроил ЎСМОНОВ.

24 июнда
Хушовоз хонанда, Ўзбекистон ССР халқ артисти Мурoджон АҲМЕДОВ иштирокида

КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Боғ қошидаги «ТАНОВАР» ашула ва рақс ансамбли.

Концерт кеч соат 8.30 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Касса кундуз соат 12 дан ишлайди.

СИЗНИ КУТАМИЗ, ҚЎШИҚ ВА РАҚС ШАЙДОЛАРИ.

«УЗСАНТЕХГАЗМОНТАЖ» ТРЕСТИНИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ МОНТАЖ БОШҚАРМАСИГА
Тошкентда ишлаш учун
инженер-сметачилар, шоферлар, автослесарлар, тракторчилар, слесарь-сантехниклар, электр пайвандчилар, газ пайвандчилар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Информация агентлиги коллективи ва Ўзбекистон Журналистлар союзи правлениеси агентлик директорининг ўринбосари, Ўзбекистон Журналистлар союзи правлениесининг секретари Т. Т. Расуловга отаси **Турсун РАСУЛОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР
Эълонлар — 338142.
коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

№ — 145. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 04198.